

УИЛЯМ ШЕКСПИР ЦИМБЕЛИН

Превод от английски: Валери Петров, 1976

chitanka.info

ЦИМБЕЛИН^[0]

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

ЦИМБЕЛИН — крал на Британия

КЛОТЕН — син на кралицата от първия ѝ брак

ПОСТУМ ЛЕОНАТ — знатен британец; мъж на Имогена

БЕЛАРИЙ — велможа-изгнаник, криещ се под името Морган

ГВИДЕРИЙ, АРВИРАГ — синове на Цимбелин от първия му брак; мними синове на Морган под имената Полидор и Кадвал

ФИЛАРИО — приятел на Постум, **ЯКИМО** — приятел на Филарио — римски знатни

ГАЙ ЛУЦИЙ — римски пълководец

ПИЗАНИО — слуга на Постум

КОРНЕЛИЙ — лекар при британския двор

ЯСНОВИДЕЦ — на име Филхармон — от свитата на Гай Луций

РИМСКИ ВОЕНАЧАЛНИК

ДВАМА БРИТАНСКИ ВОЕНАЧАЛНИЦИ

ФРАНЦУЗИН — приятел на Филарио

ДВАМА БРИТАНСКИ ВЕЛМОЖИ

ДВАМА БРИТАНСКИ БЛАГОРОДНИЦИ

ДВАМА ТЪМНИЧАРИ

КРАЛИЦАТА — съпруга на Цимбелин

ИМОГЕНА — дъщеря на Цимбелин от първия му брак

ЕЛЕНА — придворна дама на Имогена

Велможи, дами, римски сенатори и трибуни, холандец, испанец, музиканти, началници, войници, вестители, слуги, духове.

Място на действието — Британия и Италия.

---

[0] Оригиналното заглавие на драмата е „*Cymbeline*“ — „Цимбелин“. Името на Клотен е свързано вероятно с думата *clot* — буца земя. „Имогена“ произлиза навярно от латинското *innocens* — невинен; „Постум“ значи на латински „следсмъртен“, в случая „роден след смъртта на баща си“; „Леонат“ — както в текста се обяснява — означава „роден лъв“ или „роден от лъв“. ↑

ПЪРВО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Британия.

Влизат двама Благородници.

ПЪРВИ БЛАГОРОДНИК

На всяка крачка сбърчени чела!
Придворните ни сменят лик според
лика на краля, както дух меним
според планетите!^[1]

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

И във какво е
причината за всичко?

ПЪРВИ БЛАГОРОДНИК

В туй че кралят
за своята любима дъщеря и
наследница на трона ни гласеше
сина от първа сватба на жена си,
вдовицата, с която встъпи в брак
съвсем наскоро; а пък дъщеря му
негласно се омъжи за един
достоеен, ала беден благородник.
Сега е той изгонен, тя — под ключ,
и целият ни двор е в мнима скръб,
макар че кралят ни е, според мен,
засегнат в дън сърцето.

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

Само той ли?

ПЪРВИ БЛАГОРОДНИК

Тъжи и този, който я изпусна,

а също тъй и майка му, която
жадуваше този брак; но никой друг,
защото, колкото и да нагаждат
лицата си към кралското лице,
тук всички тайно радват се на туй,
което уж ги сърди.

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

А защо?

ПЪРВИ БЛАГОРОДНИК

Защото този, който изгърва
принцесата, е толкоз лош, че няма
за него думи, а пък този, който
я има — тоест, който ѝ е мъж,
но е изгнан, нещастникът, за туй! —
е тъй добър, че гдето и да търсим
подобен нему, и на най-добрия
ще липсва нещо. Не, на тоя свят
не вярвам някой друг да съчетава
прекрасен вид и вътрешни достойнства
така добре!

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

Прехвалвате го.

ПЪРВИ БЛАГОРОДНИК

Никак!

Показвам ви го в неговия ръст
и може би по-скоро го смалявам,
отколкото насила да го тегля
извън размера му.

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

А как се казва
и от какъв е род?

ПЪРВИ БЛАГОРОДНИК

До корен чак
не бих могъл рода му да изровя,
но син е на Сицилий, който храбро
участва във войната против Рим
с Касибелан, а после от Тенанций^[2],
комуто служи честно и успешно,
получи титли и наречен беше
със прякор Леонат. Двамина сина
той имаше, преди да се роди
младежът, за когото ви говоря,
и те загинаха със меч в ръка.
Баща им, нежно любещ ги и стар,
умря от скръб по тях, жена му също,
тогава бременна за трети път,
роди и го последва. Кралят взе
под своята закрила младенца
и, назовал го Постум Леонат,
направи го свой паж^[3] и път откри му
към всички знания, които бяха
за възрастта му и които Постум
поемаше със лекота, с каквато
се вдишва въздух, тъй че, рано зрял,
живееше — което рядко бива, —
обичан и ценен от всички в двора:
за юношите пример, огледало
за възрастните и тояжка в помощ
на старците. А колкото до тази,
зарад която е сега прокуден,
то тя с цената си го оценява:
самият неин избор казва ясно
какъв човек е той!

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

Аз почвам вече
да го почитам повече от вас
след толкова похвали. А пък тя е

единствено дете на краля, тъй ли?

ПЪРВИ БЛАГОРОДНИК

Единствено. Той имаше два сина,
но — по-големият на три годинки,
а другият кърмаче още — бяха
откраднати от детската им стая
и досега ни белег, ни догадка
къде ще са.

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

Кога се случи туй?

ПЪРВИ БЛАГОРОДНИК

Преди около двадесет години.

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

Деца на крал тъй лошо да се пазят
че да изчезнат, и така нехайно
да бъдат търсени, та да не се
намерят досега?

ПЪРВИ БЛАГОРОДНИК

Да, туй е странно
и вероятно заслужава присмех,
но точно тъй е.

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

Вярвам ви.

ПЪРВИ БЛАГОРОДНИК

Пристигат
кралицата и двамата нещастни.
Да се отдръпнем!

Излизат.

Влизат Кралицата, Постум и Имогена.

КРАЛИЦАТА

Не, дъще моя, вярвай ми, ти няма да срещнеш в мене злобата, с която се славят мащехите — ти си моя затворница, но твоята тъмничарка ще ти даде ключовете, които отнемат свободата ти!... Когато усетя, че ще мога да въздействам на краля ни, веднага и за вас ще се застъпя, Постуме; но в него гневът, уви, е още огнен, тъй че съветвам ви глава да преклоните пред строгия му съд със кротостта, подсказвана от разума.

ПОСТУМ

Кралице,
аз тръгвам днес.

КРАЛИЦАТА

Беда ви чака инак...
От жалост към любовната ви мъка
сама ще се разходя малко в парка,
макар че кралят строго забрани
изобщо да се срещате.

Излиза.

ИМОГЕНА

О, подла,
притворна услужливост! Колко тънко
умее тя да гъделичка, гдето
най-болно е ранила! Скъпи мой,
гневът на татко ми ме стряска малко,
но — въпреки че помня за дълга си —

не се боя, че той ще ме сломи.
Ти трябва да заминеш, а пък аз
оставам тук, за да живея в свят
от гневни погледи с таз мисъл само,
че някой ден, о, мой безценен камък,
отново ще те зърна!

ПОСТУМ

Слънце мое,
кралице моя, престани да плачеш,
че току-виж, дам повод да ме сметнат
премного мек за мъж! Ти в мен ще имаш
най-верния от всичките съпрузи,
които са се клели в брачна вярност!
Във Рим ще бъда у един, на име
Филарио, приятел на баща ми,
с когото само писмено се знаем.
Пиши ми там, кралице, и със поглед
аз всяка твоя буква ще пия,
макар и да са всички мастила
приготвяни със жлъчка^[4].

Влиза отново Кралицата.

КРАЛИЦАТА

По-накратко!
Ако ви зърне кралят, върху мене
ще се излее неговият гняв!

Настрани.

Нарочно ще направя да ги свари.
Когато съм постъпвала противно
на неговата воля, той със радост
го е търпял, за да не го лиша
от своята благосклонност.

ПОСТУМ

Цял живот
да се разделяме, скръбта ни пак
би раснала все повече. Прощавай!

ИМОГЕНА

Не, още малко стой! И на разходка
да тръгваше, пак щеше да е кратко
това сбогуване. Вземи, любими!
Тоз пръстен е от майка ми. Носи го,
додето след смъртта на Имогена
жена харесаш друга!

ПОСТУМ

Друга — аз?
Таз само дайте ми, която имам,
о, богове, а сетне във саван
стегнете тез ръце, ако рекат
към втора да посегнат!

Поставя пръстена на пръста си.

Тук блести,
дорде кръвта ми сгрява те!... О, сладка,
тъй както в загуба се ти оказа —
и то каква! — когато, взела мен,
ми даде себе си, така и в тези
подаръци аз пак съм печеливш!
Носи това от мен!

Поставя гривна на китката ѝ.

Окова то е
на любовта и аз ще окова
във нея тази моя белоснежна
затворница!

ИМОГЕНА

О, висши богове!
Кога ли ще се видим?

Влизат Цимбелин и Велможи.

Ах, баща ми!

ЦИМБЕЛИН

Омитай се отгук, низка твар!
Кръвта ми тровиш ти! Ако те видя
след тази заповед във своя двор,
знай, смърт те чака!

ПОСТУМ

Тръгвам, господарю!
Да пазят боговете теб и всички
добри около трона ти!

Излиза.

ИМОГЕНА

Не вярвам
в смъртта да има болка, по-ужасна
от тази тук!

ЦИМБЕЛИН

О ти, нечестна дъще,
която, мислех, ще ме подмладиш,
а правиш ме да грохна!

ИМОГЕНА

Господарю,
не си вредете, моля ви, с тоз гняв!
Не ме засяга той — по-силно чувство
надвива в мен страха!

ЦИМБЕЛИН

А, значи тъй,
без нежност, непокорна, вироглава?

ИМОГЕНА

Във безнадеждност и затуй такава!

ЦИМБЕЛИН

А чакаше те сватба със сина
на моята кралица!

ИМОГЕНА

Слава Богу,
небето висше ме благослови!
Избирайки орела, отървах се
от мишелова!

ЦИМБЕЛИН

Просяка ти взе!
Поиска да превърнеш моя трон
в седалище на низост!

ИМОГЕНА

Не, нов блясък
му дадох!

ЦИМБЕЛИН

Ах, негодница!

ИМОГЕНА

Кралю,
вий сам посяхте в мене любовта
към Постума, когато го избрахте
за мой другар в игрите; той е мъж,
достоеен за коя да е жена,
а дъщеря ви превъзхожда с толкоз,
със колкото за нея плаща днес!

ЦИМБЕЛИН

Ти луда ли си?

ИМОГЕНА

Може и да съм!
Бих искала да съм краварска щерка,
а моят Леонат да бъде син на
съседния овчар!

Влиза отново Кралицата.

ЦИМБЕЛИН

Ах ти, глупачка!...
Пак бяха заедно! Госпожо, вие
престъпихте изричната ми воля.
Под ключ веднага!

КРАЛИЦАТА

Господарю, моля,
не се вълнувайте!... Ни дума, дъще!...
Съпруже, оставете ни самички
и подирете в бистрия си разум
спокойствие!

ЦИМБЕЛИН

Да крее, да, да губи
на ден по капка кръв, дорде угасне
от своето безумство!

Излиза, следван от Велможите.

Влиза Пизанио.

КРАЛИЦАТА

Господарю,
не бива тъй!... Прислужникът ви иде!...
Какви са новините ти? Разказвай!

ПИЗАНИО

Кралице, принцът току-що нападна
със шпага господаря ми.

КРАЛИЦАТА

О, Боже!
Без кръв, надявам се?

ПИЗАНИО

Хм, би могло
и кръв да има, ако господарят
не беше взел нещата на шега
и обузда гнева си. Минувачи
ги разтърваха бързо.

КРАЛИЦАТА

Слава Богу!

ИМОГЕНА

Синът ви е любимец на баща ми
и много му приляга меч да вади
против изгнаник! Смелост, няма що!
Да бяха в африканската пустиня,
и аз със тях, та да бода с губерка
отстъпващия в боя!... Ти защо
си изоставил своя господар?

ПИЗАНИО

Той сам ми забрани да го изпратя
до пристана и ми остави туй
упътване, във случай че решите
да ме използвате.

КРАЛИЦАТА

До днес тоз момък
ви беше верен и такъв ще бъде
и в бъдеще!

ПИЗАНИО

Благодаря, госпожо!

КРАЛИЦАТА

Довиждане! Поразходи се, драга!

Излиза.

ИМОГЕНА

Лети към пристана, да го изпратиш
от сушата! След половина час
ела при мене да ти кажа нещо!
Свободен си.

Излизат в противоположни страни.

---

[1] „... дух, меним според планетите!“ — съгласно схващанията на Шекспировото време планетите упражнявали силно благотворно или пагубно влияние върху хората. ↑

[2] „... Касибелан, а после от Тенанций...“ — Касибелан е един от вождовете на древните брити, борил се упорито срещу Рим; Тенанций, негов брат, е според историята на Холинshed баща на Цимбелин. У Шекспир тези роднински отношения са объркани. ↑

[3] „... свой паж...“ — пажове по време на древния Рим естествено не е имало. Текстът на „Цимбелин“ изобилства от подобни анахронизми. ↑

[4] „... приготвяни със жлъчка“ — в състава на мастилата по Шекспирово време влизала и говеждата жлъчка. ↑

ВТОРА СЦЕНА

Британия.

Влизат Клотен и двама Велможи.

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

Бих ви посъветвал, принце, да смените ризата си; двубоят тъй ви е сгорещил, че от вас се вдига пара като от жертвеник. Изпускайки телесния си въздух, ние поемаме въздух отвън, а външният въздух не може да бъде тъй здравословен, както този, който се излъхва от вас.

КЛОТЕН

Бих я сменил, ако ми я беше окървавил. Засегнах ли го?

ВТОРИ ВЕЛМОЖА (настрани)

Как не! Ти и търпението му не можа да засегнеш дори!

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

Дали сте го засегнали? Ако не сте, значи трябва да е скелет без плът, пропускащ върха на шпагата ви свободно като главна улица!

ВТОРИ ВЕЛМОЖА (настрани)

Този връх му е май длъжник — все по страничните улички обикаляше!

КЛОТЕН

Страхливецът, не можа да ми устои!

ВТОРИ ВЕЛМОЖА (настрани)

Как ще ти устои, като постоянно напредваше към тебе!

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

Да ви устои? Макар и да си имате достатъчно владения, той ви отстъпи немалко място от своето.

ВТОРИ ВЕЛМОЖА (*настрани*)

Толкова педи, колкото имаш океани! Мухльовци!

КЛОТЕН

Как ме е яд, че ни разтърваха!

ВТОРИ ВЕЛМОЖА (*настрани*)

И мене. Поне да бяха изчакали да видим колко е дълъг един глупец, проснат на земята!

КЛОТЕН

Да предпочете този никаквец пред мене!

ВТОРИ ВЕЛМОЖА (*настрани*)

Ако е грях да избереш правилно, то тя е направо за ада!

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

Както съм ви казвал много пъти, принце, у нея хубост и мозък не вървят заедно. Има добра външност, но с ум не блести.

ВТОРИ ВЕЛМОЖА (*настрани*)

Не блести към глупците, за да не би отблясъкът да я заслепи!

КЛОТЕН

Елате с мене в стаята ми! Бих искал да имаше малко загуба на кръв!

ВТОРИ ВЕЛМОЖА (*настрани*)

Пък аз не бих го искал, освен ако бъдеше кръвта на едно магаре, което не е голяма загуба!

КЛОТЕН

Ще дойдете ли с нас?

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

На ваше разположение, принце.

КЛОТЕН

Не, не, всички заедно!

ВТОРИ ВЕЛМОЖА

Ида, ваша светлост.

Излизат.

ТРЕТА СЦЕНА

Британия.

Влизат Имогена и Пизанио.

ИМОГЕНА

Бих искала да пуснеш корен в кея
и да разпитваш всякое платно!
Едно загубено писмо от него
за мене е, каквото е за смъртник
загубено помилване! Каж ми:
последната му дума коя беше?

ПИЗАНИО

„Кралице моя!“

ИМОГЕНА

И размаха кърпа?

ПИЗАНИО

Да, след като целуна я, госпожо.

ИМОГЕНА

О, лен безчувствен, по-щастлив от мен!
И туй ли беше всичко?

ПИЗАНИО

Не, госпожо,
защото, докогато бе възможно
да прави тъй, че да го различавам
от другите, той махаше ми с кърпа,
със шапка, с ръкавица, според туй
кой начин струваше се на ума му
най-пълно изразяващ колко бавно

отплаваше духът му и как бърз
бе корабът.

ИМОГЕНА

Не трябваше да снемаш
очи от него, докато не стане
по-мъничък от гарван!

ПИЗАНИО

Тъй и сторих.

ИМОГЕНА

На твое място очните си нишки
бих скъсала, но бих го проследила,
дорде далечината го направи
по-тънък от игла, дорде стопи се
като мушица в синьото, а после
отвърнала бих поглед и горчиво
бих плакала, Пизанио! Кажи ми,
добри приятелю, кога ще имам
от него вест?

ПИЗАНИО

При първата възможност,
недейте се съмнява.

ИМОГЕНА

Не успях
да се сбогувам с него, а пък имах
тъй много да му кажа! Преди още
да е узнал от мен кога и как
към него ще отправям своите мисли;
да съм получила от него клетва,
че няма с разни леки италианки
да измени на мен и на честта си;
да съм му казала, че всеки ден
във шест часа по пладне и среднощ

молитвите му могат да се срещнат
в небето с моите; да съм му дала
прощалната целувка — в миг баща ми,
ужасен като северния вятър,
нахлу и пъпките ни разпиля
нецъфнали!

Влиза Придворна дама.

ДАМАТА

Госпожо, нейна светлост
кралицата желае да ви види.

ИМОГЕНА

Недей забравя моята поръчка!
Отивам при кралицата.

ПИЗАНИО

Разбрано.

Излизат.

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

Рим.

Влизат Филарио, Якимо, Французин, Холандец и Испанец.

ЯКИМО

Вярвайте ми, домакине, аз го зная от Британия. Звездата му вече изгряваше и всички очакваха да прояви качествата, които сега му се приписват. Но и тогава не бях склонен да го погледна с възхищение, дори да можех да прочета каталога на всичките му добродетели, изписан на табелка до него.

ФИЛАРИО

Говорите за времето, когато той е притежавал в по-малка степен всичко онова, което днес съставя телесното му и душевно богатство.

ФРАНЦУЗИНЪТ

Срещал съм го у нас, във Франция. Имахме тогава доста орли, които можеха не по-зле от него да гледат слънцето, без да мигнат.

ЯКИМО

Понеже се е оженил за дъщерята на своя крал, хората го ценят повече за нейната стойност, отколкото за неговата собствена и го превъзнасят прекомерно, не се съмнявам.

ФРАНЦУЗИНЪТ

И после изгнанието му...

ЯКИМО

Да, и освен това привържениците на принцесата, оплакващи нещастieto й, също раздуват усилено качествата му, за да укрепят доброто име на нейния разум, което би могло да бъде срутено от най-леката батарея, ако се разбере, че е взела бедняк без никакви

достойства. Но отде накъде е отседнал при нас? Как се е промъкнал в кръга ви?

ФИЛАРИО

Баща му и аз сме воювали рамо до рамо. Неведнъж ми е спасявал живота.

Влиза Постум.

Ето го и нашия британец! Приемете го в обществото си, както благородници с вашето име е редно да приемат чужденец с неговите качества!... Запознайте се, моля ви, с моя знатен гост и приятел! Предпочитам да оставя достойнствата му да проличат сами, вместо да го разхвалявам в негово присъствие.

ФРАНЦУЗИНЪТ

Ние се знаем от Орлеан, господине.

ПОСТУМ

И оттогава съм ви длъжник за любезности, които никога не ще успея да изплатя докрай.

ФРАНЦУЗИНЪТ

Надценявате скромната ми помощ, господине. За мене бе щастие да ви сдобря със своя съотечественик. Би било жалко, ако ви бях оставил, обладани от тъй стръвни намерения, да се биете по толкоз незначителен повод.

ПОСТУМ

Ще ме извините, господине! Аз наистина бях тогава млад пътешественик и избягвах да се съгласявам с това, което ми се казваше, за да не изглежда, че се водя по чужди ум при всяка своя стъпка; но и сега, със зрелия си разум — ако не е смело да го нарека така, — считам, че спорът ни тогава не беше толкоз незначителен.

ФРАНЦУЗИНЪТ

Но и не беше тъй значителен, че да бъде разрешаван от стоманата, и то в ръце на спорещи, които, явно, щяха да стигнат до

гибелта на единия, ако не и на двамата.

ЯКИМО

Ще бъде ли нескромно, ако ви попитаме в какво се състоеше спорът?

ФРАНЦУЗИНЪТ

Ни най-малко, според мене. Спечкването беше публично и без съмнение може да бъде разгласено. Поводът за него напомняше много снощния ни разговор, в който всеки хвалеше красавиците на своята страна. Господинът твърдеше — и то обещавайки да подкрепи становището си с кървави аргументи, — че дамата на сърцето му била много по-красива, добродетелна, разумна, скромна, съвършена и недостъпна от която и да била дама на Франция.

ЯКИМО

А сега навярно или дамата му не е жива, или господинът си е променил мнението?

ПОСТУМ

Тя пази още своето целомъдрие, аз — своето мнение за нея.

ЯКИМО

Не би трябвало да я издигате толкоз и над нашите италианки.

ПОСТУМ

Не ще ѝ снизя цената ни най-малко, дори и да бъда предизвикан както във Франция; говоря като неин поклонник, не като неин приятел.

ЯКИМО

Дори да е само толкоз добра и хубава — не повече, толкоз! — колкото италианките, вече ще е твърде хубава и твърде добра за една англичанка. Ако се окаже, че превъзхожда жените, които зная, с толкова, с колкото този диамант на пръста ви надсиява камъните, които съм виждал, ще трябва наистина да призная, че тя стои над много други; но аз не съм виждал всички диаманти на света, нито вие — всички жени.

ПОСТУМ

Аз я възхвалявам според цената, която сам ѝ давам. Както правя и с този камък.

ЯКИМО

А на колко оценявате него?

ПОСТУМ

На толкоз, колкото не струват всички ценности на тоя свят!

ЯКИМО

Тогава или вашата несравнима дама не е от тоя свят, или е поевтина от едно украшение.

ПОСТУМ

Мамите се. Скъпоценните камъни се продават или подаряват, стига да се намери човек достатъчно заможен за покупката или достатъчно достоен за подаръка. А пък ценност като нея не може да продаде никой, а да дари може само небето!

ЯКИМО

И то я е дарило на вас?

ПОСТУМ

За да я имам своя до гроб!

ЯКИМО

Може да си я имате за ваша по документ, но прелетните птици, знаете, кацат за нощувка и в блатото на съседа. Вашият пръстен също може да бъде откраднат. Тъй че от двете ви безподобни скъпоценности първата е слаба по природа, а втората — зависима от случая. Един ловък крадец и един изкусен кавалер могат да посегнат както на едната, така и на другата.

ПОСТУМ

Няма да се намери във вашата Италия кавалер, който да завладее честта на моята дама, ако я наричате слаба в този смисъл. А и за пръстена си не се боя, макар да съм уверен, че разполагате с добър запас от крадци.

ФИЛАРИО

Да прекратим този разговор, господа!

ПОСТУМ

На драго сърце. Радвам се, че господинът ме прие за свой. От един разговор станахме близки.

ЯКИМО

Ако ми дадете достъп до прекрасната ви дама и ме представите като свой приятел, стига ми един разговор, само няколко пъти по-дълъг от нашия, за да я принудя да ми отстъпва педя след педя, докато капитулира напълно.

ПОСТУМ

Тя? Никога!

ЯКИМО

Залагам половината си състояние срещу вашия пръстен, който според мене струва по-малко! Но оспорвам не толкоз нейното добро име, колкото вашата прекалена увереност; за да няма никаква обида, ще кажа, че съм готов на същия опит с която и да е дама на света.

ПОСТУМ

Вие дълбоко се лъжете в своето самонадеяно убеждение и, не се съмнявам, ще получите това, което този ваш опит — както го наричате — заслужава.

ЯКИМО

И то е?

ПОСТУМ

Рязък отпор. Макар че той би заслужавал и нещо повече: едно добро наказание.

ФИЛАРИО

Господа, стига с този разговор! Той се роди внезапно и нека умре също така! Моля ви, бъдете приятели!

ЯКИМО

Бих заложил цялото си имение — и това на съседа в прибавка, ако беше мое, — че ще успея да направя това, което казах!

ПОСТУМ

И коя дама ще изберете за своята атака?

ЯКИМО

Вашата! Тази, която считате толкоз вярна и надеждна! Залагам десет хиляди дуката^[1] срещу вашия пръстен за това, че ако ме въведете в двора, в който пребивава дамата ви, след втората си беседа с нея ще ви донеса тази нейна чест, която смятате тъй добре защитена.

ПОСТУМ

Залагам злато срещу вашето злато! Толкоз за толкоз. Пръстенът ми е скъп, колкото пръста ми. Той е част от него.

ЯКИМО

Боите се и това е благоразумно — човек може да купи женска плът по за милион дуката грамът и пак да не я предпази от развала. Но виждам, че все пак държите на дамата си, щом не ви се ще да я подлагате на опит.

ПОСТУМ

Езикът ви препуска по навик. Надявам се, че в делата сте по-улегнал!

ЯКИМО

Владея думите си и, кълна се, че каквото съм казал, ще го извърша!

ПОСТУМ

Така ли? Добре. Аз само заемам пръстена си до вашето завръщане. Ще подпишем съответния договор. Съвършенството на моята дама е по-голямо дори от низостта на вашите помисли! Залагайте — ето пръстена ми!

ФИЛАРИО

За мене този облог не важи!

ЯКИМО

Бога ми, той е вече сключен!... Ако не ви представя убедителни доказателства, че съм се насладил на най-скъпото кълце от вашата дама, моите десет хиляди дуката са ваши. И пръстенът ви — също. Ако се върна, оставил я честна, каквато я считате, то тя — вашата скъпоценност — и тази друга ваша скъпоценност, и към нея моите пари — всичко ще е ваше; при условие, че ми улесните с писмо първия достъп до нея.

ПОСТУМ

Прието! Да запишем всичко, точка по точка! Само че и аз ще искам от вас нещо: ако предприемете своето пътешествие към нейния бряг и ми донесете доказателство, че сте я завладели, аз няма да съм вече ваш противник, защото тя не ще заслужава вражда помежду ни; ако обаче не успеете да ми докажете, че сте я прелъстили, то за обидното си мнение за нея и за извършеното от вас покушение над нейното целомъдрие ще трябва да ми дадете сметка с меч в ръка.

ЯКИМО

Дайте си ръката! Сключено! Ще възложим на правник да формулира точките и тръгвам за Британия, преди договорът ни да е настинал и умрял. Отивам да взема златото си и да продиктувам текста на облога.

ПОСТУМ

Съгласен!

Той и Якимо излизат.

ФРАНЦУЗИНЪТ

Дали ще доведат спора си докрай, как мислите?

ФИЛАРИО

Синьор Якимо няма да се откаже. Да ги последваме, моля ви!

Излизат.

---

[1] *Дукати* — венецианска златна монета от XIII в., разпространила се по-късно из цяла Европа. ↑

ПЕТА СЦЕНА

Британия.

Влизат Кралицата, Придворни дами и Корнелий.

КРАЛИЦАТА

Дорде не се е вдигнала росата,
накъсайте цветята! И по-бързо!
Къде е списъкът?

ПРИДВОРНА ДАМА

У мен, госпожо.

КРАЛИЦАТА

Отивайте!

Придворните дами излизат.

Е, докторе, къде са
лекарствата ви?

КОРНЕЛИЙ

Ето ги, кралице.

Подава ѝ кутийка.

Но моля ви — и нека тоз въпрос
не ви обижда; съвестта го иска —
защо ви е таз страшна смес, която
чрез постепенно вехнене довежда
до вярна смърт?

КРАЛИЦАТА

Учудва ме, че можеш
ти точно, докторе, да ми задаваш
такъв въпрос! Или не съм ти аз
отдавна ученичка и не си ми

показвал как извличат се и свързват
в състави трайни редките парфюми
и цярове, зарад които кралят
сам често ме е хвалил? И щом тъй
напреднала съм в знанията, то
не бива ли — освен ако ме смяташ
за дяволица — да ги разширявам
със нови опити? Аз искам само
да проверя мощта на тези твои
отрови над животни, при това
от низшите — над хора в никой случай! —
със цел за всяка да изготвя вярно
противоядие.

КОРНЕЛИЙ

Но, ваша светлост,
със тези занимания вий само
ще вкоравите своето сърце,
а мъките на бедните животни
са грозни и отблъскващи!

КРАЛИЦАТА

Не бой се!

Влиза Пизанио.

Настрани.

Ха, ей го оня мазен негодяй!
Със него ще започна. Той слуга е
на Постума и враг на моя син!...
Здравей, Пизанио!... Със теб за днеска
привършила съм, докторе, така че
свободен си.

КОРНЕЛИЙ (*настрани*)

Съмнявам се във тебе,
но няма да успееш!

КРАЛИЦАТА (*към Пизанио*)

Виж какво...

КОРНЕЛИЙ (*настрани*)

Не ми харесва таз жена. Тя мисли,
че съм ѝ дал особена отрова
със скрито действие, но аз познавам
душата ѝ и никога не бих
снабдил с тъй страшно средство едно толкоз
коварно същество. Предчувствам, тя
праха ми ще изпробва върху котки,
след туй на кучета, додето стигне
и по-нагоре; ала той не е
опасен за човешкия живот
и само притъпява сетивата
в смъртоподобен сън, след който те
по-свежи оживяват. И така,
аз честно дело ще извърша с таз
лъжа към нея.

КРАЛИЦАТА

Докторе, щом трябва,
ще те повикам.

КОРНЕЛИЙ

Слушам, ваша светлост.

Излиза.

КРАЛИЦАТА

Все още плаче, казваш? А как мислиш,
дали след време няма да допусне
съветите да се промъкнат, гдето
сега цари безумието? Действай!
Когато дойдеш със вестта, че тя
обича моя син, ще те издигна

до господаря ти и по-високо,
понеже всички негови богатства
са мъртви, а и името му също
бере душа. Да се завърне той
не може и не може да остане,
където е. А жителства да сменя,
ще значи да замества една тягост
със друга, не по-малка. Всеки ден
ще срива туй, което изградил е
предшественикът му. И ти желаеш
опора да намериш у един,
готов да рухне, който няма ни
възможност да се вдигне сам, ни вяра
във рамо на приятел?

Изпуска кутийката. Пизанио я вдига от пода.

Ти не знаеш
какво държиш, но нека бъде твое
в отплата на труда ти! Таз кутийка
съдържа прах, от мен изготвен, който
до днес пет пъти е спасявал краля
от явна смърт. Не зная цяр по-мощен...
Не, не, задръж го като пръв предвестник
на бъдещи награди! Обясни
на своята господарка, че за нея
друг избор няма, като й говориш
от свое име! Няма да ти казвам
какви простори ти открива туй, че
услужвайки на нея, ще послужиш
и на сина ми, който не забравя
услугите. Аз също ще издействам
от краля повишение за теб,
каквото би поискал; и сама,
понеже убедила съм те лично,
ще зная лично да те възмездя
със щедър дар... Извикай моите дами
и размисли над туй!

Пизанио излиза.

Лукав и предан
слуга на господаря си, когото
не ще подкупи нищо! Пълномощник
на нейния съпруг, той непрестанно
чрез паметни бележки я привързва
към брачния ѝ договор. Но туй,
което дадох му — ако го вземе, —
ще ѝ остави двора без посланик
на нейния любим. Подир което
и тя от него, ако не омекне,
ще вкуси непременно!

Влизат отново Пизанио и Придворните дами.

Тъй! Отлично!
Във стаята ми отнесете всички
иглики, слезени и теменуги.
Пизанио, върви и помисли си
над чутото!

Излиза, следвана от Придворните дами.

ПИЗАНИО

О, да, ще си помисля.
Но ако своя господар предам,
със таз ръка ще се убия сам!

Излиза.

ШЕСТА СЦЕНА

Британия.

Влиза Имогена.

ИМОГЕНА

Една двулична мащеха, един жесток родител и един негодник, досаждащ на омъжена жена със мъж в изгнание! О, мой съпруге, венец на мойта скръб сред толкоз гнет! Да бяха ме откраднали и мен след двамата ми братя, щях да бъда щастлива днес! Високите стремежи са най-нещастните! Блазе на тези обикновени хорица, чиито безхитростни желания се сбъдват във скромни радости... О, кой е тоз пък?

Влизат Пизанио и Якимо.

ПИЗАНИО

Госпожо, един римски благородник с писмо от господаря ми.

ЯКИМО

Мадам,
не се плашете. Вашият съпруг и мой приятел, Постум Леонат, е в безопасност и ви праща своите горещи поздрави.

Подава ѝ писмо.

ИМОГЕНА

Благодаря ви!
Добре дошъл, почтени господине!

ЯКИМО (*настрани*)

Разкошна външност! Ако и отвътре
богата е със толкоз рядък дух,
ще бъде истинска съпруга-феникс^[1],
една на тоя свят, и ще е хвъркнал
залогът ми! Безстрашие, крепи ме
или във бягство като партски конник
ще стрелям по врага^[2], а може би и
направо ще побягна!

ИМОГЕНА (*чете*)

„... Той е благородник с най-добро име и аз съм му
безкрайно задължен за много услуги. Отдай му внимание,
съразмерно на чувствата ти към твоя верен Леонат...“

Дотука мога да чета на глас,
но туй, което следва, ме съгрява
до дън сърце и ме изпълва цяла
с признателност към вас. Добре дошъл,
достойни господине! Нямам думи
докрай да ви изкажа своята радост,
но ще направя тя да проличи
във действията ми.

ЯКИМО

Благодаря ви,
прекрасна господарко. Боже мой,
дотоам ли сме безумни ний, мъжете!
Нима природата ни е дарила

очи, които виждат свода син,
земята и морето, различават
сред роя звезден всякое светило
и всяка песъчинка на брега,
за да не можем в толкоз ясен случай
да разпознаем — странна слепота! —
красивото от грозното?...

ИМОГЕНА

Простете,
какво ви смайва тъй?

ЯКИМО

... Не, не в очите
ще е причината — защото даже
маймун, изправен пред подобен избор,
ще заскимти към тази и прогони,
озъбен, другата; и не в ума —
защото идиотът би улучил
при разлика такава; не в глада —
защото пред онази грозота,
след този чар, охотата ни, вместо
да пожелае да се утоли,
на гладно би повърнала!...

ИМОГЕНА

Простете,
не ви разбирам.

ЯКИМО

Тъй е, да! Вината
е в ненаситната ни похотливост,
в това ведро без дъно, в тази паст,
която подир агънцето крехко
ламти за мърша!

ИМОГЕНА

Драги господине,
какво ви тъй възбужда? Може би
не сте добре?

ЯКИМО

Благодаря, мадам,
напълно здрав съм.

Към Пизанио.

Моля ти се, драги,
слугата ми е тука нов и малко
объркан още. Нека ме почака,
където е.

ПИЗАНИО

Отивам, господине.
Бях тръгнал и така да го поканя.

Излиза.

ИМОГЕНА

Кажете, моля, как е моят мъж?
Добре ли е със здравето?

ЯКИМО

Напълно.

ИМОГЕНА

И бодър е, надявам се?

ЯКИМО

Свръхбодър!
Сред чужденците в Рим той има слава
на първи веселяк. Дори му викат
Безгрижния британец.

ИМОГЕНА

Тука беше
по-скоро склонен към печал, макар
неясна и за него.

ЯКИМО

Ни веднъж
не съм го виждал тъжен! Един негов
приятел в Рим, французки благородник
е толкоз влюбен в някаква девойка
от Франция, че гдето и да иде,
въздиша непрестанно като пещ,
а нашият британски шегобиец —
съпругът ви — разсмя се един ден
и му извика: „Ей, ще ми се пръснат
ребрата! Смешна работа, да гледаш
как някой, който е и чел, и чувал,
и виждал какво нещо са жените —
без изключение! — си похабява
свободните години във мечти
по брачния хомот!“

ИМОГЕНА

Така ли каза?

ЯКИМО

Така, мадам, и просълзен от смях!
Забавно беше да се слуша как
осмиваше французина. Макар че,
ей Богу, някои съпрузи плачат
за порицание...

ИМОГЕНА

Но той не е
сред тях, надявам се.

ЯКИМО

О, не! При все че

могъл би по-признателен да бъде
към небесата. Те са проявили
велика щедрост, давайки му вас
към всичко друго, а пък той... Това
ме пълни със учудване и с чувство
на съжаление...

ИМОГЕНА

А към кого?

ЯКИМО

Към две създания, и то дълбоко!

ИМОГЕНА

Вий гледате към мен? Нима едното
от тях съм аз? И за какво по-точно
ме съжалявате?

ЯКИМО

Глупец окаян!

Обърнал гръб на слънцето сияйно,
да търси радост във затвор, огрян
от пушеца угарка!

ИМОГЕНА

Господине,

отговорете, моля ви, по-ясно
на моите въпроси! Аз ви питам:
защо ме съжалявате?

ЯКИМО

Защото —

туй исках да ви кажа — онова,
което вам се пада, радва други...
Но дълг е на небето да го съди,
не мой — да го разнасям.

ИМОГЕНА

Господине,
изглеждате осведомен за нещо,
което ме засяга. А по-лошо
е само да се плашим от бедата,
отколкото да знаем за нея,
защото, щом я знаем, тя или
е вече свършена, или все още
предотвратима. И затуй ви моля:
разкрийте ми това, което тъй
и казвате, и не!

ЯКИМО

Да бяха мои
тез розови ланити, за да къпя
в тях устните си; таз ръка, чието
докосване би трябвало да бъде
платено от щастливеца със клетва
за вечна вяност; този бляскав поглед,
навеки спрял движението лудо
на моите очи — проклет бих бил,
ако, богат със всичко туй, целувах
уста, достъпни като стъпалата
към Капитолия^[3]; или пък милвах
с ръцете си ръце закоравели,
като от работа, от всекидневни
безстрастни ласки — работа и те;
ако със страст заглеждах се в очици,
мъждиви като пламъка, захранван
от смрад на лой! Да, всички, всички мъки
на пъкъла заслужил бих с такова
предателство!

ИМОГЕНА

Боя се, че мъжът ми
забравил е Британия!

ЯКИМО

И нея,
и себе си! И не по лична склонност
ви казах за таз просешка размяна,
която той извършва — хубостта ви
с магия до езика ми извлече
таз вест от мойто няма като гроб
съзнание.

ИМОГЕНА

Не искам да ви слушам!

ЯКИМО

О, дух безценен, участта ти свива
сърцето ми от жалост! Една дама,
тъй хубава и свързана с държава,
която удвоила би властта
на най-всевластния между кралете,
да бъде смесвана с продажни дрипли,
наемани със средствата, при туй
от нейните сандъци; с болни стърви,
които за пари рискуват всички
зарази на природата; с мръсници,
които, колкото и да се парят^[4],
пак тровят и отровата!... Принцесо,
платете му! Обратното ще значи,
че майка ви не е била кралица
или че вие сте се отклонила
от кралския си ствол!

ИМОГЕНА

Да му платя?
Но как да му платя? Ако е вярно —
а моето сърце не вярва лесно
на двете ми уши! — ако е вярно,
то как да му платя?

ЯКИМО

Нима аз бих
живял така, като Дианин жрец^[5]
във ледено легло, когато той
ще яха своите продажни дами
напук на вас, и то за ваша сметка?
Платете му! Чрез мене се отдайте
на сладката си мъст — аз по съм знатен
от вашия беглец и ще остана
към чувството ви предан и потаен
до гроба си!

ИМОГЕНА

Пизанио!

ЯКИМО

О, нека
поставя върху устните ви своя
печат за вярност!

ИМОГЕНА

Махай се! Осъждам
ушите си, загдето толкоз дълго
ти дадоха слуха си! Ако беше
човек със чест, ти би разказал туй
със чисти помисли, а не със долни
домогвания, като тез, които
разкриха те! Ти клеветиш един
достоеен благородник, тъй далечен
от твоите думи, колкото ти сам си
далечен от честта, и се опитваш
да прельстиш една жена, която
презира със еднаква сила теб
и дявола!... Пизанио!... Баща ми
ще чуе още днеска за туй твоє
попълзновение и ако сметне,
че бива един нагъл чужденец

да се държи в дома му като в някой
вертеп на Рим и да излива своя
нагон в ушите ни, то има двор,
на който не държи, и дъщеря,
която не почита за стотинка!...
Пизанио!

ЯКИМО

Блазе ти, Леонате!
Сега ще мога да ти съобщя, че
доверието на жена ти в тебе
достойно е за твойта вяра в нея,
тъй както мъжката ти добродетел —
за женската ѝ чест! Живейте в здраве
вий, дама на най-доблестния мъж,
с какъвто се е хвалила родина,
и заслужаваща за мъж да има
единствен него! Моля ви за прошка!
Така говорих, за да проверя
доколко вярвате на своя Постум.
Сега, госпожо, ще ви го опиша
какъвто е, а той е мъж без упрек,
с такова обаяние, че всички
семейства в Рим го искат за приятел
и половината сърца в града ни
са негови!

ИМОГЕНА

Поправяте се.

ЯКИМО

Той е
направо бог, от небесата слязъл
сред хората! Във него има нещо
особено, което го издига
над простосмъртните! Не се гневете
на туй, че исках да се уверя

във отговора, който ще дадете
на моята измама и със който
вий само потвърдихте твърдостта
на своя избор, спрял се на съпруг,
незнаещ изневяра! Зарад него
пресях така духа ви, но небето
ви е направило без люспа плява
за разлика от другите жени!
Простете ми!

ИМОГЕНА

Забравено е всичко.
Разчитайте на моята власт във двора.

ЯКИМО

Благодаря ви искрено. Забравих
да ви помоля за една услуга,
нищожна, ала важна за мъжа ви,
за мене и за други наши близки
приятели.

ИМОГЕНА

Кажете!

ЯКИМО

Десетина
заможни римляни, сред тях и Постум
най-ярък цвят от нашия букет —
решихме да направим общ подарък
на императора и аз бях пратен
във Галия и там го купих. Туй е
един изящен сребърен сервиз,
обсипан с камъни, които имат
висока стойност, и понеже аз
съм чужд в Британия, не зная где
да го държа на сигурно. Дали
вий няма да го вземете за малко

на съхранение?

ИМОГЕНА

С голяма радост
и със честта си ще ви гарантирам
за неговата сигурност. Понеже
съпругът ми във него има влог,
ще го държа във спалнята си.

ЯКИМО

Той е
поставен във сандък, за който бдят
слугите ми. По тях ще ви го пратя
единствено за тази нощ, защото
пътувам утре сутрин.

ИМОГЕНА

О, не, не!

ЯКИМО

Не, моля! Ако вий ме удържите
по-дълго тук, аз думата си няма
да удържа. Морето прекосих
от Галия до острова ви, само
за да се срещна с вас.

ИМОГЕНА

Благодаря ви,
но утре не ви пускам!

ЯКИМО

Съжалявам,
но срокът си е срок. Затуй ви моля,
ако ще пращате по мене поздрав,
пишете го таз нощ! И без това
съм закъснял и с мене закъснява
и дарът ми.

ИМОГЕНА

Веднага ще му пиша.
Пратете ми сандъка си! Ще бъде
добре опазен и във цялост върнат.
Довиждане!

Излизат.

---

[1] *Феникс* — приказна птица, съществуваща „в единствен екземпляр“, която, щом бивала заплашена от смъртта, се самоизгаряла и възкръсвала от пепелта. ↑

[2] „... като партски конник... по врага...“ — партите — племе, населявало в древността областта на югоизток от Каспийско море — били прочути конници и стрелци с лък. ↑

[3] *Капитолий* — един от хълмовете на Рим, върху който се издигали в древността главните обществени сгради и преди всичко храмът на Юпитер и Сенатът. ↑

[4] „... колкото и да се парят...“ — по Шекспирово време сифилисът се лекувал с парна баня. ↑

[5] „... Дианин жрец“ — Диана била римската богиня на лова; покровителка на девствениците, често отъждествявана с хладната луна. ↑

ВТОРО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Британия.

Влизат Клотен и двамата Велможи.

КЛОТЕН

Честна дума, няма друг с кучешки шанс като моя! Тъкмо да целуне целта и — пам! — другата топка я отклони! Хвъркнаха ми цели сто фунта! И на туй отгоре ще ми прави бележка, кучият му син, че съм бил ругал, като че ли съм взел ругатните си назаем от него, та той да ми казва кога да ги харча!

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

И какво спечели той с това? Вие му пукнахте главата с топката!

ВТОРИ ВЕЛМОЖА *(настрани)*

И ако имаше и той като тебе вода в главата, щеше да му изтече всичката!

КЛОТЕН

Когато един знатен мъж иска да ругае, никой от присъстващите няма право да кастри опашките на ругатните му!

ВТОРИ ВЕЛМОЖА

Да, господарю... *(Настрани)* Нито да им реже дългите уши!

КЛОТЕН

Пес неден, ще иска от мене удовлетворение! Жалко че не е на моето равнище, тогава щеше...

ВТОРИ ВЕЛМОЖА *(настрани)*

... и той да бъде равен на нищо!

КЛОТЕН

Ще се пукна от яд, чума да го тръшне! Защо съм толкоз високопоставен! Никой не смее да се бие с мене, защото съм син на кралицата. Всеки мухльо може да се бие колкото си ще, само аз трябва да се разхождам нагоре-надолу като петел, с който никой съперник не иска да се пребори.

ВТОРИ ВЕЛМОЖА (*настрани*)

Ти и петел не си, ами глупав пуюк с разперена опашка!

КЛОТЕН

Какво каза?

ВТОРИ ВЕЛМОЖА

Че не приляга на ваша светлост да се бие със всеки, когото е оскърбил.

КЛОТЕН

Това ми е известно, но ми приляга да оскърбявам всеки по-низък от мене.

ВТОРИ ВЕЛМОЖА

Да, това приляга само на вас.

КЛОТЕН

А аз какво казвам?

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

Ваша светлост, чухте ли за чужденеца, който бил пристигнал снощи в двора?

КЛОТЕН

Чужденец, и аз да не зная нищо?

ВТОРИ ВЕЛМОЖА (*настрани*)

Какво ли знаеш ти, та и това?

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

Бил италианец и — както казват — приятел на Леонат.

КЛОТЕН

Леонат е един изгонен никаквец и този — какъвто и да е — ще бъде от пасмината му! Кой ти съобщи за него?

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

Един от пажовете ви.

КЛОТЕН

Дали е редно да ида да го видя? Няма ли това да намали престижа ми в двора?

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

Той не може да бъде намален, ваша светлост.

КЛОТЕН

И аз тъй мисля.

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА (настрани)

Как ще може, като изобщо нямаш престиж, глупако?

КЛОТЕН

Добре, отивам да го видя този италианец. Довечера ще си избия от него днешната загуба на кегли! Да вървим!

ВТОРИ ВЕЛМОЖА

На вашите заповеди, принце!

Клотен и Първи велможа излизат.

От толкоз хитра дяволка, каквато е майка му, да се роди такава невиждано магаре! Таз лисица със своя ум и този гламчо, който не може две от двайсет да извади, така че да получи осемнайсет! О, бедна Имогено, о, небесна

принцесо наша, как жестоко страдаш
в тоз тъжен двор с един баща под чехъл,
една ужасна мащеха, която
крои ти злото, и един жених,
за тебе по-ненавистен дори
от грозната присъда над мъжа ти
и от ужасния развод, към който
желаят да те тласнат! Небесата
да укрепят зида на твойта чест
и храма на душата ти, така че
на злото устояла, да те видим
как властваш след горчиви времена
с любим съпруг над радостна страна!

Излиза.

ВТОРА СЦЕНА

Британия.

Имогена лежи в леглото си.

Влиза Придворна дама.

ИМОГЕНА

Елено, ти ли си?

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Да, ваша светлост.

ИМОГЕНА

А колко е часът?

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Почти среднощ.

ИМОГЕНА

Тъй късно? Значи чела съм три часа.

Очите ме смъдят. Върви да спиш!

И прегъни ми страницата, гдето

съм стигнала! Недей гаси свещта!

Ако във четири си вече будна,

почукай ми! Заспивам!

Придворната дама излиза.

Богове,

предавам се на вашата закрила.

Пазете ме от феи завистливи

и нощни изкусители!

Заспива. От сандъка излиза Якимо.

ЯКИМО

Щурците свирят и преуморени,
човеците възстановяват сили
със нощен сън. Тъй нашият Тарквиний^[1]
безшумно по рогозките е стъпвал,
преди да стресне и озлочести
невинната си жертва. О, Кипридо^[2],
как бяла си сред бялото си ложе,
на лилия подобна! О, да можех
да те погаля само, да целуна
тез устни от рубин! О, дивна сладост!
И как ухае цялата й спалня
от сладкия й дъх! Свещта накланя
към нея своя пламък, сякаш иска
да зърне изпод клепките й двете
сияния, които те са скрили
зад своите завески белоснежни,
бродирани с лазур... Но моят план е
да си запиша всичките предмети
във стаята: картините... гоблена...
прозореца... леглото със украса
във форма на... отлично... фризьт тука...
Но, ах, да можех само да откроя
на тялото й някой знак природен —
свидетел по-добър от цял милион
подробности от стаята, та с него
да свърша инвентара си! О, сън,
маймуно, имитираща смъртта^[3],
легни върху й с цялата си тежест,
та да лежи безчувствена, подобно
на статуя в параклис!... Тъй!... Отлично!...

Измъква гривната от китката на спящата Имогена.

Измъквай се!... Тъй лесно, както мъчно
се е развързвал възелът на Гордий^[4]!
Сега си моя ти и твойто няма
свидетелство ще подлуди мъжа й...

Освен това на лявата ѝ гръд
пет точки събрани в сладка бенка,
досуц като карминените капки
в цветчето на игликата. Такава
безспорна улика пред никой съд
не е била представяна. Таз тайна
ще убеди мъжа ѝ, че съм счупил
ключалката на нейната невинност
и похитил богатството ѝ. Свърших.
Туй стига и престига. Няма нужда
да си записвам всяко нещо, впито,
залостено в ума ми! Тя е чела
историята за Терей^[5] и точно
там сгънато е, гдето той отнема
честта на Филомела. Стига толкоз!
В сандъка, и отвътре да му щракнем
езичето! Вий, дракони на мрака,
летете без почивка, та по-скоро
зората да отвори с лъч окото
на гарвана^[6]! Фу, цял съм изпотен! —
Тя ангел е, но тук е ад за мен!

Бие часовник.

Един... два... три... В сандъка! Крайно време!

Скрива се в сандъка.

---

[1] *Тарквиний* — става дума за Секст — сина на легендарния римски цар Тарквиний Горди, който изнасилвил Лукреция, съпруга на знатния римлянин Публий Колатин. Лукреция се самоубила, след като взела клетва от своя баща и от Юний Брут, че ще отмъстят за нейната смърт; нещо, което те сторили, като изгонили Тарквиний и установили римската република. ↑

[2] *Киприда* (мит.) — прозвище на Афродита-Венера, произлизащо от името на о. Кипър, край чийто бряг богинята се родила от морската пяна. В оригинала е употребено по-малко

познатото у нас прозвище Цитерея, свързано с друго място на Афродитиния култ — о. Цитера. ↑

[3] „маймуно, имитираща смъртта...“ — на английски думата „аре“ — маймуна — е тясно свързана със значението „подражавам“ — оттук и смелостта на образа. ↑

[4] *Гордий* (мит.) — легендарен цар на Фригия — прост земеделец по произход, който поставил в градския храм ярема на своите волове, завързвайки го със сложен възел. Считало се, че който развърже този възел, ще стане повелител над цяла Азия. Александър Македонски, като не успял да го развърже, го разсякъл с меча си. Оттук „да разсечеш гордиевия възел“ означава да решиш със сила някое усложнено дело. ↑

[5] *Терей* (мит.) — тракийски цар, който изнасиллил балдъза си Филомела, дъщеря на атинския владетел Пандион. За да не бъде издаден, той изтръгнал езика ѝ, но тя избродирала разказа за насилието на една завеса, която изпратила на сестра си Прокна. Последната отмъстила на мъжа си, като убила собствения си син и подмамила Терей да яде от месото му. Узнал за истината, Терей искал да убие двете сестри, но Зевс превърнал Филомена в славей, Прокна — в лястовица, а него самия — в папуняк. Книгата, която Имогена е чела, е била навярно „Метаморфозите“ на Овидий, в които е разказана тази повест. ↑

[6] „зората... окото на гарвана.“ — по Шекспирово време гарванът бил смятан за ранобудна птица. ↑

ТРЕТА СЦЕНА

Британия.

Влизат Клотен и Велможи.

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

Вие, принце, сте най-спокойният играч на тоя свят. Не съм виждал друг така хладнокръвен при лош зар.

КЛОТЕН

На всекиго изстива кръвта, като губи.

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

Но не всеки посреща загубата с благородното спокойствие на ваша светлост. А се вълнувате и горещите, когато печелите!

КЛОТЕН

Печалбата разпалва всекиго. Ако пипна тази глупава Имогена, ще имам злато, колкото си ща. Май се съмва, а?

ПЪРВИ ВЕЛМОЖА

Вече е светло, принце.

КЛОТЕН

Защо ги няма още музикантите? Искам да я събудим с утринна музика. Казват, че вършела работа.

Влизат Музиканти.

Хайде, настройвайте! Вие ѝ доставете наслада с пръсти, пък ние ще опитаме с език. Не успеем ли — здраве, но аз и тогава няма да се откажа. Почнете с нещо изящно и завъртяно, а после — някакъв много нежен и сладък мотив, но да има цветисти думи. И ще я видим тогава!

ПЕСЕН

„Чуй, чуй, гласец на чучулига
във утрото звънти,
виж Феб^[1] с конете си пристига
пред нощните врати,
и невенът с очички мига,
и ден е във почти.
От сън се всичко мило вдига —
стани, стани и ти!“

КЛОТЕН

Така, сега марш оттук! Ако сте успели, ще ви платя повече; ако не сте, значи, че ушите й имат недостатък, който не може да бъде надвит нито от стържене на конски косъм по телешко черво, нито от глас на рязан евнух!

Музикантите излизат.

Влизат Цимбелин и Кралицата.

ВТОРИ ВЕЛМОЖА

Кралят иде!

КЛОТЕН

Добре че не съм още легнал, та съм вече на крак! Той не може да не се трогне от това мое внимание към дъщеря му... Добро утро, ваше величество! На вас също, мила майко!

ЦИМБЕЛИН

На пост пред вратата на нашата намусена дъщеря? Не иска ли да излезе?

КЛОТЕН

Обстрелях я с нежни звуци, но тя не благоволи да ми се обади.

ЦИМБЕЛИН

Прокудата на нейния любим
е твърде прясна. Тя не го е още

забравила, но споменът за него
ще избледнее скоро в паметта ѝ
и ти ще я получиш.

КРАЛИЦАТА

Мили синко,
бъди признателен към своя крал —
той случай не пропуска да ѝ каже
добри слова за теб. Не се отчайвай,
ухажвай я по всички правила,
като променяш начин и подход
според момента. Нека всеки отказ
те прави по-усърден — да повярва,
че чувството те кара да ѝ бъдеш
служител тъй прилежен, роб покорен
на всяка нейна думичка освен
на тези, със които те отблъсва,
защото тях си просто неспособен...

КЛОТЕН

Аз — прост и неспособен?

Влиза Вестител.

ВЕСТИТЕЛЯТ

Господарю,
пристигнаха посланици от Рим
начело със Гай Луций.

ЦИМБЕЛИН

Честен мъж.
Макар че иде, знам, с враждебни цели,
вината не е негова. Наш дълг е
да го посрещнем, както заслужава
достойнството на който го изпраща;
а тъй като самият той е бивал

добър към нас — да му окажем двойно
внимание! Ти, сине, след като
приветствуващ любимата си дама,
ела при нас! Полезен ще ни бъдеш
при разговора с Рим... Елате, драга!

Излизат всички освен Клотен.

КЛОТЕН

Ако е станала, ще ѝ говоря;
ако не е, да спи и да сънува!...
Отваряйте!

Чука.

Придворните ѝ дами
са с нея, знам. Какво ли, ако взема
да понамажа нечия ръчичка?
Със злато всяка порта се отключва;
то често кара строгите пазачки
на съкровения Дианин дивеч^[2]
сами да го довеждат под стрелата
на майстора-ловец. Туй хитро злато
крадеца пуска, честния залавя,
а често мушва и крадец, и честен
във примката. Какво не прави то?
Ще си наема някоя от тях
за ходатайка, тъй като съм още
новак във тези работи... Госпожо!

Чука.

Влиза Придворна дама.

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Кой чука?

КЛОТЕН

Благородник!

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Само толкоз?

КЛОТЕН

И син на благородница!

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Таз титла

без право присвояват си мнозина,
облечени от вашия шивач.

Какво ви трябва, благородни принце?

КЛОТЕН

Принцесата. Готова ли е?

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Да.

Да пази стаята си.

КЛОТЕН

Чуйте, драга:

купувам добър отзив срещу тази
кесийка тук.

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Какво? Добрия отзив
на хората за мен? Или тоз, който
добро ще сторя, да им дам за вас?...
Принцесата!

Влиза Имогена.

КЛОТЕН

Добрутро, сладка сестро! Позволете,

ръчицата!...

ИМОГЕНА

Добро ви утро, принце!
Напразно давате си толкоз труд —
на благодарности съм твърде бедна,
така че няма как да ви услужа
с една дори.

КЛОТЕН

И въпреки това
кълна се, че ви любя!

ИМОГЕНА

Безполезно!
И непрестанно да ми се кълнете,
аз няма да престана да ви плащам
със откази!

КЛОТЕН

Така не се говори!

ИМОГЕНА

Говоря тъй, защото се боя,
че моето мълчание ще бъде
прието за съгласие. Така че
недейте ми досажда! Честна дума,
ще ви отвърна не по-малко рязко
дори на най-изящната учтивост!
Човек с ума ви трябва да разбира
кога не е желан!

КЛОТЕН

Ще бъде грях
сама да ви оставя в тази лудост!

ИМОГЕНА

Глупците с лудите не се погаждат.

КЛОТЕН

Глупец ли ме наричате?

ИМОГЕНА

Понеже

за вас съм луда! Ако вий сте мирен,
не ще лудея и така ще бъдем
и двама изцерени... Съжалявам,
че вие ме извадихте насила
от рамките на дамската любезност,
но разберете ме, че аз, която
си знам сърцето, не намирам в него
ни капчица симпатия към вас
и длъжна съм, макар да е жестоко,
открито да ви кажа, че ви мразя;
което предпочела бих вий сам
да сте усетил, вместо аз да трябва
да го изричам тук!

КЛОТЕН

Това е грях

срещу покорството, което вие
дължите на баща си! Бракът, който
твърдите, че ви свързвал с този ваш
мизерен просяк, хранен с милостиня
и расъл от огризките на двора,
не може да е брак, не е такъв!
И ако разрешено е на разни
от низък ранг — какъвто е за жалост
избраникът на вашето сърце, —
които обещават свита само
от бедност и хлапета, да обвързват
душите си със възел самоволен,
то тази волност вам е запретена
от кралския ви сан, чиято ценност

нередно е да бъде споделена
с един коняр, с един лакей, с един
слуга, незаслужаващ място даже
във кухните!

ИМОГЕНА

Ах, мерзък негодяй!
Дори да беше Юпитеров син,
пак нямаше да ставаш за слуга
на моя Постум! Ти ще си постигнал
завидно положение, ако
в съгласие със личните достойнства
на двама ви направят него крал,
а тебе — втор помощник на палача
към трона му; и знай — ще бъдеш мразен,
задето преуспял си!

КЛОТЕН

Смърт за него!

ИМОГЕНА

За него туй, че ти го споменаваш,
е вече смърт! Най-вехтата му дреха
по-ценна е от толкова подобни
на тебе, колкото ти имаш косми
в косата си!... Пизанио, ела!

Влиза Пизанио.

КЛОТЕН

„Най-вехтата му дреха?“ Дявол взел те!

ИМОГЕНА

Върви при Доротей и я питай...

КЛОТЕН

„Най-вехтата му дреха?“

ИМОГЕНА

Тоз глупак
досажда ми, а пък и без това
гнетят ме страх и яд. Кажи й бързо
да ми потърси гривната. Не зная
къде съм я оставила. О, ужас!
От твоя господар ми е и аз,
заклевам се, бих дала цяло кралство,
за да не я загубя! Тази сутрин
видях я май, а снощи, като лягах,
целунах я. Дано не е отишла
да съобщи на моя господар,
че съм целувала не само него!

ПИЗАНИО

Тук нейде е.

ИМОГЕНА

Дано! Върви, търси я!

Пизанио излиза.

КЛОТЕН

Вий много ме обидихте с това
„Най-вехтата му дреха“!

ИМОГЕНА

Да, тъй казах.
Свидетел потърсете си, ако
ще ме подвеждате под отговорност!

КЛОТЕН

Баща ви ще го чуе!

ИМОГЕНА

Да го чуе
и майка ви! Тя толкоз ме обича,
че щом за мен е, знам я, ще повярва
най-лошото. Затуй и ви оставям
в най-лошо настроение.

Излиза.

КЛОТЕН

Добре!
Но ти ще ми платиш за тези думи!
„Най-вехтата му дреха“!

Излиза.

---

[1] *Феб* (мит.) — друго име на Аполон, бог на Слънцето в гръцкия Пантеон. ↑

[2] „... *Дианин дивеч...*“ (мит.) — става дума за девствениците. ↑

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

Рим.

Влизат Постум и Филарио.

ПОСТУМ

За нея не се бойте! Де да знаех
тъй сигурно, че мога да спечеля
сърцето на баща й, както зная,
че тя ще ми е вярна!

ФИЛАРИО

А с какво
воювате за него?

ПОСТУМ

С нищо. Зъзна
във зимата, която ме обгръща,
със блян за топъл лъч. С таз вяра плаха
приемам всички ваши добрини.
Угасне ли и тя, ще сляза в гроба
с огромен дълг към вас.

ФИЛАРИО

Със своето ценно
присъствие в дома ми вие щедро
надплащате за онова, което
могъл бих да направя. Тези дни
навярно кралят ви е вече чул
за волята на Августа. Гай Луций
изпълнил е задачата си точно
и той навярно е приел да плаща
васалския си данък и е пратил
забравените вноски, за да няма

разправа с легионите на Рим,
от чийто меч следите в паметта му
са — вярвам — още пресни.

ПОСТУМ

Аз пък мисля —
макар и да не съм и да не смятам
да ставам политик, — че се върви
към сблъскване, и вий ще сте узнали,
че Рим прехвърля своите кохорти^[1]
от Галия в безстрашния ни край,
преди британско пени да прозвънне
в хазната ви. Народът ни не е
разпасан, както бил е преди време,
когато Юлий Цезар се е смял
на нашата неопитност и мръщил
пред нашето безстрашие. Сега сме
и храбри, и обучени, така че
ще знаем да докажем на тоз, който
рече да ни изпита, че вървим
в крак с времето!

Влиза Якимо.

ФИЛАРИО

Ха, Якимо!

ПОСТУМ

Изглежда,
по суша вие яздил сте елени,
а по морето всички ветрове
са духали в платната ви!

ФИЛАРИО

Здравейте!

ПОСТУМ

Тъй бързо сте се върнал вий, защото
са ви отпратили набързо май.
Така ли е?

ЯКИМО

Жена ви е една
от най-красивите жени, които
съм виждал някога!

ПОСТУМ

И също тъй
от най-високонравствените — инак
би мамила с таз своя красота
мъжете от прозореца!

ЯКИМО

Това е
за вас от нея.

Дава му писмо.

ПОСТУМ

Със приятни вести,
надявам се?

ЯКИМО

Навярно.

ФИЛАРИО

А Гай Луций
пристигна ли, додето вие бяхте
във двора на британците?

ЯКИМО

Не, още

го чакаха.

ПОСТУМ *(настрани)*

Дотука всичко в ред...
Блести ли камъкът на моя пръстен
като преди? Или е помътнял
за пръста ви?

ЯКИМО

Ако го бях загубил,
загубил бих и стойността му в злато.
Готов съм да пътувам дважд по-дълго
за втора нощ, тъй сладко-бързолетна
като оназ, която ми дари
Британия! Не, пръстенът е мой!

ПОСТУМ

Май камъкът му твърд е!

ЯКИМО

Не, понеже
жена ви беше мека!

ПОСТУМ

Господине,
недейте тъй обръща на шега
провала си! Известно ви е, вярвам,
че ние с вас не можем да останем
приятели.

ЯКИМО

Ще трябва да останем,
любезни господине, ако вие
сте верен на условията. В случай
че бях се върнал тука, неуспял
да завладея вашата съпруга,
би трябвало да сме врази, но аз

явявам се като спечелил нея
ведно със пръстена ви, без при туй
да съм обидил вас или жена ви,
понеже действах, както вий и тя
самички пожелахте.

ПОСТУМ

Господине,
ако докажете, че сте делили
легло със нея, моята ръка
и пръстен ще са ваши. Ако не,
обидата, нанесена от вас
на чистото ѝ име, ще остави
единия от нашите два меча
без господар, или ще стори тъй, че
и двата да зарадват оня, който
ги вдигне от земята!

ЯКИМО

Господине,
опиша ли ви вярно всяко кътче
от спалнята ѝ, както съм способен
да сторя туй, ще бъдете заставен
да ми повярвате. Аз бих могъл
да подкрепя словата си и с клетва
но тя ще ви се види, знам, излишна
след всичко чуто.

ПОСТУМ

Почвайте!

ЯКИМО

И тъй,
за спалнята... в която не съм спал,
признавам, но защото тя ми даде
съкровище, което ме накара
да не склопя очи!... Върху стената

един гоблен от сърма и коприна,
представящ Клеопатра и Антоний
при първата им среща. Кидн^[2], прелял
под натиска на кораба или
от гордост, че го носи. Просто дивно
произведение, в което дарът
на майстора-тъкач и стойността
на вложените в него скъпи нишки
се състезаваха! Не бих повярвал,
че би могъл животът тъй правдиво
да бъде...

ПОСТУМ

Туй е вярно, но за него
вий може да сте чули тук от мен
или от другиго!

ЯКИМО

Ще дам и още
подробности, които ще докажат,
че съм я имал.

ПОСТУМ

Трябва да го сторят
или ще се окажете безчестник!

ЯКИМО

Камината, на юг, е с фриз, представящ
Диана, къпеща се във потока.
Тъй живи фигури за пръв път виждам —
ваятелите съперничеше просто
с великата Природа и дори —
макар и без да може да придава
движение, дихание и говор —
я превъзхождаше!

ПОСТУМ

За този фриз
вий може да сте zobнали без мъка
от чуждо описание — за него
навсякъде говорят!

ЯКИМО

По тавана
изваяни са златни херувими,
а скарата в камината — забравих —
поддържаха два сребърни амура,
кръстосали крачета и изящно
подпрели се на факлите си.

ПОСТУМ

Ха,
и туй е всичко? Даже да сте виждал
предметите, които изброихте,
тоз опис прави чест на паметта ви,
но нищо не доказва!

ЯКИМО

Щом е тъй,
едно око хвърлете, ако може,
на тази дреболийка.

Показва му гривната.

Хоп, и скри се!
За пръстена ви ний ще я омъжим
и пазим тук!

ПОСТУМ

О, Юпитере, висши!
Не! Стойте! Покажете ми я пак!
Нима е таз, която подарих й
на тръгване?

ЯКИМО

Да, тя е. Още виждам
със благодарност прелестния жест,
със който я свали и ми я даде.
По-скъп от дара, стойността му той
увеличи стократно. „Беше време,
когато я ценях!“ — ми каза тя,
подавайки ми я.

ПОСТУМ

А може би
за мен ви я е дала?

ЯКИМО

Тъй ли пише?

ПОСТУМ

Не, истина е! Вземайте и туй!

Дава му пръстена.

Тоз пръстен е за мене базилиск^[3],
убиващ ме с вида си! Отсега
ни чест да има — гдето има хубост,
ни искреност — където има ласка,
ни вярност — дето има мъж наблизо!
И клетвата жените да привързва
към оня, на когото са я дали,
не повече, отколкото са те
привързани към своята добродетел,
което значи — никак! Ах, безмерна
двуличница!

ФИЛАРИО

Недейте бърза, драги!
Поискайте си пръстена — той още
не му принадлежи! Таз гривна може
да е била загубена или
получена от някоя подкупна

придворна дама.

ПОСТУМ

Да! По този начин,
надявам се, той стигнал е до нея!
Върнете си ми пръстена! Аз искам
да ми разкажете за някой неин
телесен знак, по-сигурен от този
задигнат накит!

ЯКИМО

В Юпитер кълна се,
че имам го от нейната ръка!

ПОСТУМ

Не, чуйте го, Филарио — кълне се
във Юпитер! Изглежда, че не лъже!
Задръжте този пръстен! Той е ваш.
Уверен съм, че тя не е могла
да я загуби! Дамите й също
са честни и обвързани със клетва!
Да й откраднат гривната, и то
подкупени от този чужденец?
Не, той преспал е с нея! Туй е знакът
на нейната разпуснатост! Тъй скъпо
да заплати за титлата „мръсница“!
На, вземай си наградата! Вземи я
и всички адски демони със тебе
да я делят!

ФИЛАРИО

Недейте бърза, друже!
Тези улики са слаби за тоз, който
е убеден...

ПОСТУМ

Ни дума по това!

Покрил я е!

ЯКИМО

Ако ви трябва още
доказване, тя има под гръдта си —
добра за галене! — чудесна бенка,
със право възгордяла се от свойто
тъй прелестно местенце. Честна дума,
когато я целунах мигновено —
макар и утолен, — усетих глад,
и то за нещо повече. Вий — вярвам —
си спомняте туй мъничко петно?

ПОСТУМ

О, да, и то доказва едно друго,
така огромно, че изпълва ада
със себе си!

ЯКИМО

Да казвам ли нататък?

ПОСТУМ

Не се обременявайте със сметки —
дали веднъж или милиони пъти,
е все едно!

ЯКИМО

Кълна се!...

ПОСТУМ

Не, без клетви!
Ако под клетва кажеш ми, че с нея
не си преспивал, туй ще е лъжа
и аз ще те убия, отречеш ли,
че съм рогат от теб!

ЯКИМО

Не го отричам.

ПОСТУМ

О, тук да беше, че да я разкъсам
на четири! В Британия ще ида
и там ще го направя пред баща й!
Ще види тя!

Излиза.

ФИЛАРИО

Не се владее вече!
Спечелихте, но да вървим след него
и отклоним тоз гневен изблик, който
насочил е към себе си!

ЯКИМО

Със радост!

Излизат.

---

[1] *Кохорти* — кохортата е била войсково отделение в римската войска — десета част от легиона. ↑

[2] *Кидн* — древното име на една река в Мала Азия, на която се срещнали за пръв път Марк Антоний и Клеопатра. ↑

[3] *Базилиск* (мит.) — баснословно животно със змийско тяло и златна корона на главата, чийто поглед бил смъртоносен за човека. ↑

ПЕТА СЦЕНА

Рим.

Влиза Постум.

ПОСТУМ

Как няма някой начин да се раждат мъже без женска помощ! Незаконни сме всичките! И тоз почитан мъж, комуто „татко“ викал съм, е бил кой знай къде, когато във дома му са ме калъпили! Мошеник някой ме е изсякъл, както се секат фалшивите монети! А съм чувал, че майка ми била Диана втора за своето време. Моята жена пък е примерна за своето! Мъст! Мъст! А тъй ме отклоняваше от моите законни брачни радости, тъй често ме молеше за сдържаност (при туй със розов свян, от който би възпламнал и хладният Сатурн^[1]!), че аз я смятах безгрешна като сняг, незърнал слънце! По дявола! И със кого? Със тоя жълт Якимо! За някакъв си час! Или по-бързо даже! Отведнъж! Да, може би дори не е говорил, а само като нерез — от онези, германските, — със жълди охранен, е грухнал: „Хо“ и скочил! Без да срещне съпротивление, освен от туй, което той е търсил и което тя трябваше да пази! О, да знаех кои са женските съставки в мене!

Защото няма ни един порок
у нас, мъжете, който да не иде
от тях, от тях! Лъжливостта — безспорно;
ласкателството — също, похотта —
от тях и тя; преструвките — от тях;
мъстителност, амбиции, надменност
от всички видове — пак техни, техни;
клеветничество, алчност, променливост,
да, всичките пороци, за които
е чувал пъкълът, са ни от тях,
отчасти — не, а казал бих — изцяло,
защото и в пороците си те са
така непостоянни, че менят
един, минута траял, с друг, за който
и този срок е дълъг! Срещу тях
ще пиша, ще говоря, ще проклинам,
но най-добре небето да помоля
да изпълнява всяка тяхна воля —
по-страшно наказание и адът
не може им измисли!

Излиза.

---

[1] *Сатурн* (мит.) — римски бог на земеделието. Планетата, носеща неговото име, имала мрачно, охлаждащо влияние върху човеците. ↑

ТРЕТО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Британия.

Влизат — от една страна — Цимбелин, Кралицата, Клотен и Велможси; а от друга — Гай Луций, придружен от Свита.

ЦИМБЕЛИН

Какво от нас желае Август Цезар?

ГАЙ ЛУЦИЙ

Когато Юлий Цезар — чийто образ
във спомените хорски още жив е
и вечно ще остане прясна тема
за хорските езици и уши —
надви държавата ви, твоят чичо
Касибелан, когото той прослави
със своите похвали не по-малко,
отколкото го славеха делата,
извършени от него, обеща —
от свое име и от туй на своите
наследници — да внася ежегодно
три хиляди монети — златен данък
във римската хазна, — които ти
не плащаш напоследък.

КРАЛИЦАТА

И които —
да сме наясно — няма да ви плаща
и в бъдеще!

КЛОТЕН

Всеки цезар не е Юлий! Британия е свят за себе си и ние няма да
плащаме за правото да носим собствените си носове!

КРАЛИЦАТА

Тоз сгоден случай, който им помогна да ни наложат данъка си, днеска на нас възможност дава да го тръснем от своя гръб. Спомнете си, кралю, за своите короновани предци и за естествената непристъпност на острова ни, тоз Нептунов парк, отвсякъде надеждно ограден с отвесни брегове, въртопи пенни и пясъци, готови да засмучат неканените кораби до връх най-връхната им мачта! Да, на Цезар удаде се отчасти да превземе страната ни, но не оттук той писа, че бил „дошъл, видял и победил“^[1] — за първи път посрамен, от брега ни той бе отхвърлен, два пъти надвит, и съдовете му, неупражнени във нашите моря, върху вълните се носеха като черупки яйчни и също толкоз крехки, се трошеха в скалите ни; което тъй възрадва великия Касибелан, че той, усетил се — о, блуднице Фортуно! — на път да смачка силата на Рим, с ликуващи огънове освети града на Лъд^[2] и с боен дух изпълни британските сърца.

КЛОТЕН

Ясно, няма да плащаме вече никакви данъци! Кралството ни е по-силно, отколкото беше тогава, а цезаровци като оня — казахме — вече няма! Някой може да има гърбав нос, но дълга ръка като неговата — едва ли!

ЦИМБЕЛИН

Спокойно, сине. Нека да говори
кралицата!

КЛОТЕН

Имаме мнозина с хватката на Касибелан! Не казвам, че съм от тях, но и аз имам ръка. Какъв данък? Отде накъде данък? Ако техният цезар може да ни закрие слънцето с плаща си и да мушне в джоба си месечината, ще му плащаме данък за светлина; ако не — никакъв данък, можете да си го запишете!

ЦИМБЕЛИН

Ти знаеш, че насила Рим изтръгна
от нас таз дан и че преди това
британците живееха свободни.
Във своето властолюбие, дотолкоз
издуло се, че в себе си обхвана
земята цяла, Цезар ни наложи
един ярем позорен, който никой
народ мъжествен, за какъвто ние
се считаме...

КЛОТЕН и ВЕЛМОЖИТЕ

И сме!

ЦИМБЕЛИН

... не ще търпи!
И затова ний казваме на Цезар:
Мулмуций^[3], нашият родоначалник,
установи основните закони
на британската държава. Юлий с меч
окастри ги не малко и наш дълг е
със меча си да ги възстановим,
та ако ще това да предизвика
гнева на Рим! Мулмуций бе наш първи
законодател, първи той с корона
се увенча и назова се крал
и нему ний сме верни!

ГАЙ ЛУЦИЙ

Цимбелине,
мой тежък дълг е да ти заявя,
че Цезар Август — който има толкоз
царе-васали, колкото ти имаш
слуги в дома си — е от днес нататък
противник твой! От неговото име
разруха и война провъзгласявам
за твоята страна! Очаквай ярост,
незнаеща отпор!... Благодаря ти
за приема!

ЦИМБЕЛИН

Бъди ми гост, Гай Луций!
От твоя Цезар бях аз посветен
във рицарство и свойте младини
прослужих пак под негово началство.
От него ми е тази чест, която
да отстоя съм длъжен. Както чухме,
далмати и панонци вече храбро
сражават се за своите свободи
и ако ний, британците, проспим
тоз техен пример, туй ще означава,
че сме без дух, а пък такива Цезар
не ще ни види!

ГАЙ ЛУЦИЙ

Бъдещето нека
си каже думата!

КЛОТЕН

Негово величество ви моли да заповядате! Бъдете ни гости ден-два или повече, но пристигнете ли след това с други намерения, ще ни намерите защитени от пояс морска водича! Ако го разкъсате, островът ни е ваш, но ако ние ви смелим, гарваните ни ще имат сити дни! И стига приказки!

ГАЙ ЛУЦИЙ

Така да бъде!

ЦИМБЕЛИН

Аз зная волята на твоя Цезар,
той също знае моята. Така че
останалото е: бъди ни гост!

Излизат.

---

[1] „... дошъл, видял, победил...“ — „Veni, vidi, vici“ — „Дойдох, видях, победих“ — е лаконичното съобщение, с което Гай Юлий Цезар (100–44 г.пр.н.е.) известил на римския Сенат за своята победа при Зела в Мала Азия. ↑

[2] „... града на Лъд...“ — става дума за Лондон. ↑

[3] *Мулмуций* — легендарен основател и първи законодател на британската държава. ↑

ВТОРА СЦЕНА

Британия.

Влиза — четейки писмо — Пизанио.

ПИЗАНИО

Прелюбодеяство? А защо не пише
кое чудовище я обвинява?
О, Леонате, господарю мой,
каква зараза влязла е в слуха ти?
Кой подъл италианец със език —
като кинжалите им там — отровен
се е прокраднал в твоето доверчиво
съзнание? Невярна — тя? За вяност
наказана е тя, за теб търпи
като богиня пристъпи, които
сломили биха всяка добродетел!
О, господарю, ти по дух пред нея
тъй низък се оказа, както беше
по род преди! Какво от мене искаш?
Да я убия в името на своите
обет, привързаност и дълг към тебе?
Кръвта ѝ да пролея? Аз — на нея?
Ако това за теб е честна служба,
слуга не съм ти вече! Как изглеждам,
та си могъл да ме помислиш толкоз
лишен от милост, че да съм способен
на зверство като туй?

„Стори го! Тя,
подлъгана от моето писмо,
със заповед сама ще ти даде
удобен случай!“

О, проклето листче,
по-черно от мастилото по теб!

Безчувствена хартийко, как успяваш
да бъдеш съучастница в таз подлост
и чиста да изглеждаш?... Ей я, иде!

Влиза Имогена.

Не зная нищо за това, което
ми иска господарят.

ИМОГЕНА

Какво има,
Пизанио?

ПИЗАНИО

Едно писмо, принцесо,
от моя господар.

ИМОГЕНА

От твоя? Значи
от моя господар? От Леонат?
О, учен ще е астрологът, който
познава тъй звездите, както аз —
тез букви тук, той бъдното ще знае!
Дано туй листче, богове, ми каже,
че ме обича, че е здрав и весел —
но не защото е далеч от мен.
От туй го искам скръбен; има скърби
които са целебни; таз например
укрепва любовта ни — да е весел
поради всичко друго! Позволи,
любезно воще! Благословени
да сте, пчелички, майсторки на тези
пазители на тайни! Според туй
дали сме свързани от нежни чувства
или от страшни полица, ний, вощк,
те любим или мразим: във тъмница
ти хвърляш ни за дълг или помагаш
на Купидон. Писмо, донес ми радост!

Чете.

„Законите и гневът на баща ти — ако ме залови в своите владения — не биха могли да бъдат тъй убийствени, че ти, о, най-скъпо създание, да не ме съживиш с очите си! Знай, че аз съм в Камбрия^[1], на Милфордското пристанище. Знаейки за туй, последвай съвета, който любовта ще ти нашепне! Желаете ти щастие верният на клетвата си и любещ те всеки ден повече

Постум Леонат“

О, кон хвъркат да имах! Той е в Милфорд и ме очаква там! О, прочети и ми кажи, Пизанио: далеч ли е този Милфорд? Ако друг дотам по работа могъл би да достигне за седмица, не ще ли мога аз да хвъркна там за ден? О, верни мой Пизанио, копнеещ като мен да зърнеш господаря си — не, туй е твърде силно: като мене ти не можеш да копнееш и все пак копнееш, знам, но като мене — не, защото в мен копнежът е отвъд отвъдното! — кажи ми бързо, щедро — нали любовният съветник трябва да тъпче с реч отворите ни ушни до глухота! — на колко път оттук е тоз дивен Милфорд? И с какво Уелс заслужил е да има тъй прекрасно пристанище? Но главно, как — кажи ми — оттук да се измъкнем и с каква причина да запълним празнината на нашето отсъствие? Но първо как, как да се измъкнем? Но защо ли да търсим оправдания, преди

от тях да има нужда? Казвай, колко десетки мили можем да изминем за час, Пизанио?

ПИЗАНИО

За вас, мадам,
на ден и двайсет мили ще са много.

ИМОГЕНА

Какво? Какво? Към ешафода никой тъй бавно не би кретал! Знам коне, които при надбягване препускат по-бързо и от пясъка, изтичащ в часовника! Но за какво говорим? Кажете на моята придворна дама да се престори болна и да каже, че иска да се върне при баща си; и намери ми дрехи за езда, но скромни, подходящи за стопанка на по-имотен селянин!

ПИЗАНИО

Госпожо,
да бяхте поразмислили все пак!

ИМОГЕНА

Аз виждам, драги, само туй, което е пред очите ми, а вляво, вдясно, страничните последствия за мен са в мъгла непроницаема! Отивай! Не зная други пътища освен към този Милфорд, пристан мил за мен!

Излизат в различни страни.

---

[1] Камбрия — древно название на областта, заемаща приблизително територията на днешен Уелс в западната част на

Британския остров. [↑](#)

ТРЕТА СЦЕНА

Уелс.

Влизат Беларий, Гвидерий и Арвираг.

БЕЛАРИЙ

В тъй слънчев ден не бива да се крият
по къщите си тези, чийто покрив
е нисък като нашия. Деца,
пред този вход главите си сведете —
той учи ви да бъдете смирени
пред висшето небе и ви привежда
за утринния всекидневен обред.
Порталите на кралските палати
са тъй високи, че гиганти могат
през тях да минат, без да смъкват своите
кошунствени чалми, за да направят
поклон пред слънцето. Привет, небе!
Макар и да живеем в скални дупки,
ний по те тачим от онез, които
се перчат със дворци.

ГВИДЕРИЙ и АРВИРАГ

Привет, небе!

БЕЛАРИЙ

Сега — на лов! Вий там по оня хълм —
нозете ви са млади; аз — тук, долу.
Когато ме съзрете от върха
по-дребен и от гарван, размислете,
че мястото, където сме, ни прави
големи или малки, и свържете
това със моите разкази за двора,
за хитростите в него, за князете,

за туй, че всяко дело там добро е,
когато го приемат за такова,
а не, когато е. Това разбрали,
ний полза ще извличаме от всичко
наоколо и често за утеха
ще виждаме, че бръмбарчето дребно
е в твърдата си броня по-спокойно
от мощния орел. Тоз наш живот е
по-честен от това да се покланяш,
за да те ритнат; по-богат от туй
да чакаш в леност подкупи; по-горд
от шумоленето в разкошни дрехи,
чиято сметка още е открита
в тефтера на шивача. Не, това
не е живот пред нашия!

ГВИДЕРИЙ

Вий, татко,
говорите от своя дълъг опит,
а ний, едва оперени, не сме
излитали далеч от туй гнездо
и въздуха не знаем вън от него.
Навярно този тих живот е сладък
за вас, видял опасности и бури,
и подходящ за вашите години,
но той за нас е клетка, блян в легло,
бездействие и мъка на длъжник,
не смеещ нос да подаде от прага
на своя дом!

АРВИРАГ

Какво ще правим,
когато остареем като вас
и мрачният декември с дъжд и вятър
заблъска във? В таз дупка мразовита
с какво ще съкращаваме тогава
безкрайните си нощни часове?

Не сме видели нищо! Зверове сме:
с лисича хитрост жертвите си дебнем
и с вълча стръв прехраната си търсим,
но доблестта ни е да гоним туй,
което бяга! Като птички в клетка
ний в този пущинак свободно пеем
възхвала на затвора си!

БЕЛАРИЙ

Как само
говорите! Да бяхте опознали
покварата на градския живот
и нравите на двора, в който трудно
човек удържа поста си и също
тъй трудно го напуска; чийто склон
тъй хлъзгав е, че падаш непременно
или — което е еднакво лошо —
живееш непрекъснато във страх
от падане; да знаехте какво е
нешастието на войника, който
за слава все опасностите търси,
а, паднал в бой, нерядко получава
позорна епитафия наместо
възхвала върху гроба си; да, често
разжалван бива той за своя подвиг
и трябва при това глава да скланя,
когато порицават го! Деца,
таз повест може да се прочете
по мен самия. Старото ми тяло
е в белези от римски меч и нявга
бе името ми в първата редица
на воинската слава. Бях любимец
на Цимбелин и станеше ли дума
за чест и храброст, мойто име беше
на неговите устни. Бях тогава
като дърво, приведено от плод,
но буря ли, крадец ли — вий сами

му дайте име — една нощ обрули
богатството ми заедно с листата
и ме остави тъй, окършен, гол,
под злобното небе!

ГВИДЕРИЙ

Нетрайна милост!

БЕЛАРИЙ

Невинен бях, но двама подлеци —
за туй съм ви разказвал неведнъж —
успяха със лъжливите си клетви
да вземат връх над честното ми име
и убедиха Цимбелин, че бил съм
във сговор с римляните. И така
прокуден бях и двадесет години
живях сред тез скали във честна волност
и благодарности за нея пращах
към небесата, колкото не бях им
изпращал дотогава... Но това
не са беседи за ловци. Наслука!
Тоз, който пръв удари, ще е крал
на празника, а другите двамина
ще му прислужват. И не ще го плаши
отровата, която мир не дава
на кралските трапези. Среца долу!

Гвидерий и Арвираг излизат.

О, колко трудно е да задушаваш
искрите на природата! Не знаят
тез юноши, че са деца на краля,
а Цимбелин дори не подозира,
че те са живи. Двамата се мислят
за мои и макар да са отрасли
във тази пещера, която свежда
главите им, със мисли те достигат
тавана на дворците и кръвта им

дори в обикновените и долни
занятия показва благородство,
у други липсващо. Когато, седнал
на столчето триного, аз разказвам
на Полидор (или Гвидерий, както
бе кръстен от баща си) за войните,
в които съм участвал, той с духа си
се включва в повестта ми и щом кажа:
„Свалих го и му стъпих на врата!“,
о, Юпитере, в миг кръвта му лумва
по бузите и целият във пот,
той опва млади мишци и превръща
във действие разказваното!... Кадвал
(наречен от баща си Арвираг) —
по-малкият от двамата, — тъй също
оживява се във сцената и даже
от брата си по-ярко я тълкува
по своему...

Звук на рог.

Ха, вдигнаха го май!
О, Цимбелине, небесата знаят,
че ти несправедливо ме прокуди.
Открадвайки децата ти — едното
на три годинки, другото на две, —
лиших те от наследници, тъй както
ти мен лиши от моите земи.
Ти с обич ги отгледа, Еврифило,
те мислеха, че ти си тяхна майка
и гроба ти окичват всеки ден;
а мен, Беларий (с ново име Морган),
те смятат свой баща... Ловът започна!

Излиза.

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

Уелс.

Влизат Пизанио и Имогена.

ИМОГЕНА

Когато вързахме конете там,
ти каза ми, че мястото е близо.
И майка ми не е копняла тъй
за пръв път да ме види, както аз
жадувам за лика му! О, човече,
Пизанио, кажи ми: где е Постум?
Какво така изцъкля твоя поглед?
Защо въздишка издълбоко кърти
гърдите ти? И на картина само
лицето ти говорило би ясно
за вътрешно смущение. О, Боже,
сними от него тази страшна маска,
преди да полудея! Какво има?
Защо ми даваш този лист, сам ти
треперещ като лист и смръщил поглед
Ако вестта е пролетна, засмей се,
и няма нужда да променяш израз,
ако е зимна... Почеркът на Постум!
Италийо, пропита от отрови,
знам, ти си го подмамила в беда!
Човече, казвай! Може би речта ти
ще притъпи върха на вест, която
за мен ще е убийствена при прочит!

ПИЗАНИО

Сама го прочетете и кажете
не съм ли най-злочестият човек
на този свят!

ИМОГЕНА (чете)

„Твоята господарка, Пизанио, е мърсувала в леглото ми — разполагам с улики за туй, които карат сърцето ми да се облива в кръв. Не става дума за голи предположения, а за доказателства, силни като мъката ми и сигурни като моята мъст. Последната възлагам на тебе, Пизанио, ако твоята вярност не се е пропукала при рухването на нейната. Умъртви я със собствените си ръце! Ще имаш възможност да го извършиш в Милфорд — моето писмо ще я привлече там. Ако се уплашиш и не ми дадеш доказателства, че си изпълнил заповедта ми, това ще значи, че ѝ сводничиш в безчестието и че си вероломен спрямо мене наравно с нея!“

ПИЗАНИО

Защо да вадя меч, когато туй
писмо само закла я? Острието
на клеветата реже по-добре
от всеки меч, езичето ѝ жили
по-сигурно от всички смъртоносни
змии на Нил, дъхът ѝ с бързината
на вятъра очерня всяко кътче
на земното кълбо: крале, кралици,
сановници, матрони, деви, всички;
и в тайните на гроба лази тази
ехидна — клеветата!... Е, госпожо?

ИМОГЕНА

На брачното легло невярна — аз?
Какво е изневяра? Да изчакваш,
един след друг, звъна на часовете
в това легло, тревожена от мисли
по своя мъж? И ако те обори

за миг сънят, със плач да се събуждаш,
защото си го зърнала в опасност?
Това ли значи „да изневеряваш
на брачното легло“, това ли значи?

ПИЗАНИО

О, бедната!

ИМОГЕНА

Изневерила — аз?
Свидетел да ми бъде съвестта му!
Ти, Якимо, когато обвини го
в разпуснатост, видя ми се негодник —
сега разбирам, че не си ме лъгал:
стърчиопашка някоя от Рим,
чиято красота й е в боята,
го е подмамила! Пък аз за него
съм дреха старомодна и понеже
съм скъпа за килера, той решил е
да ме разпори! Хайде! На парчета!
О, мъжки клетви — примки за жените!
След този свой завой, съпруже мой,
ще буди всяка мъжка миловидност
съмнение, че е примамка само
за лов на дами!

ПИЗАНИО

Чуйте ме, принцесо!...

ИМОГЕНА

След подлата измама на Енея^[1]
най-честният, кълнящ се като него,
неискрен бил е смятан; а Синон^[2]
с фалшивия си плач обезценил е
немалко чисти сълзи и лишил
от отзвук много мъки. Тъй и ти,
о, Постуме, ще развалиш маята

на хиляди! Красиви и безстрашни
ще бъдат считани за долни, подли
след твойта изневяра!... Ти поне,
човече, бъди честен: изпълни,
каквото господарят ти е казал;
и, щом го видиш, нека той узнае
за моето покорство! Виж, сама
изтеглям мечата ти! Стисни го здраво
и поразни сърцето ми! Не бой се,
любов във него няма, то е празно:
тоз, който беше неговото главно
съкровище, го няма. Изпълни
жестоката му заповед, убий ме!
Във друго дело може би си смел,
ала сега изглеждаш ми страхливец
от първите!

ПИЗАНИО

Оръдие на ада,
далече от ръката ми!

ИМОГЕНА

Защо?
Аз трябва да умра и ако ти
не го извършиш, значи лош слуга си!
Самоубийството е запретиено
от небесата и това възпира
безсилната ръка! Сърце, къде си?
Ха, ето те!... Но нещо тук те пази.
Махни се, пречко! Нека влезем в него
спокойно като в ножница! Ах, туй са
скрижалите на Постум, до един
превърнали се в ерес! Вън оттук,
безчестни проповедници! Не искам
да ви държа до своето сърце!
Да, тъй наивниците се повеждат
по пастира лъжлив! Ала макар

и те от туй да патят, него чака
по-тежко наказание. Така
и ти, о, Постуме, зарад когото
се провиних във непокорство спрямо
баща си, краля, и презрях женихи
от своя ранг, ще разбереш по-късно,
че туй не е било прост избор, ей така,
а рядка стъпка; жал ми е за туй, че
щом втръсне ти онази, към която
сега така налиташ, ти ще страдаш
при спомена за мен!... Побързай, драги!
Виж, агнето се моли на коляча!
Къде е ножът ти? Защо се бавиш,
когато господарят ти и аз
желаем същото?

ПИЗАНИО

Добра госпожо,
след тази заповед не съм склопил
очи за миг!

ИМОГЕНА

Тогава изпълни я
и бързо във леглото!

ПИЗАНИО

Преди туй
очите ми ще капнат!

ИМОГЕНА

Но тогава
защо си се заел да я изпълниш?
Защо накара ме да пропътувам
тъй много мили? И защо сме тук?
Конете защо мъчихме? Защо
тъй късен час избра? Защо решихме
да разтревожим двора, в който аз

не ще се върна никога? Защо
отиде тъй далече, щом накрая,
сърната взел за прицел, ще отпуснеш
лъка си в миг?

ПИЗАНИО

За да спечеля време
и да намеря изход от туй свое
ужасно положение! Принцесо,
изслушайте ме, моля!

ИМОГЕНА

Говори!
Узнах, че „съм мърсувала“ и нищо
не може ни да ми отвори втора
от таз по-лоша рана, ни до дъно
таз първа да изчисти! И все пак
приказвай, слушам те!

ПИЗАНИО

Реших, че в двора
вий няма да се върнете...

ИМОГЕНА

Е, да —
понеже смятал си да ме убиваш!

ПИЗАНИО

Не, не за туй! Ако изляза умен,
тъй както честен съм, то моят план
навярно ще сполучи. Убеден съм,
че господарят ми е бил подведен.
Негодник някой, да, при туй единствен
във своето изкуство, е направил
таз пакост на вас двамата, защото...

ИМОГЕНА

Една от римските му куртизанки!

ПИЗАНИО

Не, не, кълна се! Аз ще му напиша,
че вий сте мъртва и ще го докажа
със кърваво свидетелство, тъй както
той каза ми, че трябва да направя,
а вашето отсъствие от двора
ще потвърди смъртта ви.

ИМОГЕНА

А какво
ще правя в това време? Как, къде
глава ще подслоня? Каква утеха
в живота си ще имам, щом мъжът ми
за мъртва ще ме има?

ПИЗАНИО

Но ако
се върнете във двора, при баща си...

ИМОГЕНА

Не ща да виждам ни баща, ни двор,
ни този груб, нищожен Клотен, който
ми бе противен с плътския си натиск
като обсада вража!

ПИЗАНИО

Вън от двора
вий няма да намерите приют
в Британия.

ИМОГЕНА

И значи няма где?
Извън Британия не свети слънце?
Не се редуват ден и нощ извън
Британия? От картата таз наша

Британия е само късче, остров,
едно гнездо на лебеди, самотно
в просторно езеро. Човеци има
и въвн от нея, вярвай ми!

ПИЗАНИО

Щастлив съм,
че мислите за другаде — Гай Луций,
посланик римски, утре ще пристигне
тук, в Милфорд. Ако вие сте способна
да скриете коя сте в мрак, с каквато
съдбата ви укрива се, и въвншно
да промените онова, чието
разкриване е свързано с опасност
за ваша милост, аз ще ви посоча
път с изгледи отлични и тъй близък
до тоз на господаря ми, че вие,
макар и да не виждате лика му,
ще чувате за него най-подробно
и всеки час.

ИМОГЕНА

Какъв е той? Дори
да води по ръба на скромността ми,
поемам го!

ПИЗАНИО

Добре, тогава чуйте!
Ще трябва да забравите изобщо,
че сте жена; господство със покорство
ще замените; плахост и капризност —
помощнички отколе на жените,
или, по-вярно, мила първосъщност
на всичко женствено — ще заглушите
с хлапашка дързост, цапната уста
и нападателност на невестулка;
ще изоставите — друг изход няма —

богатството на своите ланити
под жадните лъчи на безразборно
целуващия Феб, ще се лишите
от фините одежди, за които
Юнона^[3] ви завиждаше...

ИМОГЕНА

По-кратко!

Отгатвам накъде клониш и вече
се чувствам мъж!

ПИЗАНИО

Вий образа на мъж
добийте преди всичко! Предвидливо
донесох аз във своята торба
ботуши, панталони, шапка — пълен
костюм за мъж, със помощта на който
и взимайки назаем от момците
на ваша възраст говор и обноски,
ще можете с успех да се явите
пред доблестния Луций и при него
на служба да постъпите, ако
узнае какво можете и има
ухо за музика. Не се съмнявам,
че той ще ви приеме със охота,
като човек изтънчен... и при туй
благочестив. За средства във чужбина
недейте има грижа — аз богат съм
и те не ще ви липсват ни сега,
ни в бъдеще.

ИМОГЕНА

Теб само, друже мой,
небето ми отпуска за утеха!
Да тръгваме! Би трябвало да мислим
за много работи, но с тях на място
ще се оправим. Чувствам войнска сила

за битката пред нас и ще я срещна
със княжеско безстрашие! Напред!

ПИЗАНИО

Госпожо, аз съм длъжен да се върна
за малко в двора. Инак ще усетят,
че сте избягали със моя помощ.
Вземете таз кутийка — аз я имам
подарък от кралицата. Тя крие
безценен цяр. При гадене на суша
или при морска болест грам от него —
и всичко ще ви мине. Там, в шумака,
вземете мъжки образ и небето
да бъде с вас!

ИМОГЕНА

Амин! Благодаря ти!

Излизат в различни посоки.

---

[1] *Еней* (мит.) — според „Енеидата“ на Виргилий троянецът Еней, по-късно родоначалник на римския народ, изнесъл на гръб от пожара на Троя слепия си и немощен баща Анхис. ↑

[2] *Синон* — син на коринтския цар Сизиф, уговорил троянците да вкарат дървения кон в стените си и с това станал причина за гибелта на Троя. ↑

[3] *Юнона* (мит.) — римска богиня на плодородието, покровителка на брака — съответстваща на Хера у гърците. ↑

ПЕТА СЦЕНА

Британия.

Влизат Цимбелин, Кралицата, Клотен, Гай Луций, Вестител, Велможи и Свита.

ЦИМБЕЛИН

И тъй, на добър път!

ГАЙ ЛУЦИЙ

Благодаря ти,
кралю британски! Моят император
ми писа да си тръгна. Съжалявам,
че трябва да му кажа: „Цимбелин е
твой враг от днес!“

ЦИМБЕЛИН

Британският народ
не ще да носи неговото иго,
а ний по независимост да бъдем
след свойте поданици, би било
некралско действие.

ГАЙ ЛУЦИЙ

Така да бъде!
Тогава ще те моля за охрана
до Милфордския пристан. Вам, кралице,
желая радост! И на теб, кралю!

ЦИМБЕЛИН

Възлагам ви таз служба, господа!
Оказвайте на госта всяка почест,
дължима нему. Благородни Луций,
добро пътуване!

ГАЙ ЛУЦИЙ

Ръката, принце!

КЛОТЕН

Сега е тя приятелска, но утре
ще е ръка на враг!

ГАЙ ЛУЦИЙ

Ще видим кой
победа ще празнува. И така,
прощавайте!

ЦИМБЕЛИН

Недейте го оставя,
преди да е преминал отвъд Севърн^[1]!...
И щастие!

Гай Луций и Свитата му излизат.

КРАЛИЦАТА

Отиде си сърдит, но чест ни прави,
че дадохме му повод да се сърди!

КЛОТЕН

Тъй трябваше! На своите британци
изпълнихте вий волята!

ЦИМБЕЛИН

Гай Луций
е вече съобщил на своя Цезар
за хода на нещата. Трябва бързо
във боева готовност да поставим
коне и колесници. Рим ще стегне
войските си във Галия и скоро
ще ги прехвърли тук.

КРАЛИЦАТА

Така е. Трябва
да действваме решително и бързо!

ЦИМБЕЛИН

Предвиждайки такъв развой, ний взехме
навреме мерки. Но кажете, драга,
къде е дъщеря ни? Тя не щя
да се яви пред римския посланик
и тази сутрин не поднесе нам
дължимия ни поздрав. Имам чувство,
че не покорство, а упорство само
изпълва мисълта ѝ. Аз я виждам.
Да се яви пред нас! До днеска бяхме
премного меки е нея!

Един Слуга излиза.

КРАЛИЦАТА

Господарю,
откакто я откъснахте от Постум,
живее тя самотно. За таз болест
е Времето най-сигурният лекар.
Недейте ѝ говори много остро,
защото тя е толкоз деликатна,
че всеки укор е за нея удар,
а всеки удар — смърт.

Влиза отново Слугата.

ЦИМБЕЛИН

Защо я няма?
И как ще оправдае това свое
непослушание?

СЛУГАТА

Кралю, простете,
но стаите ѝ бяха до една
заклучени и колкото да чуках,
не се обади никой!

КРАЛИЦАТА

Господарю,
когато за последен път видях я,
тя каза, че принудена от болест
да пази стаята, уви, не може
да ви отпрати своето всекидневно
приветствие. Помоли ме да кажа
на вас за туй, но паметта ми, пълна
с държавни грижи, ми изневери.

ЦИМБЕЛИН

Заклучени? Не я е виждал никой?
О, небеса, дано да се окаже
лъжлив страхът ми!

Излиза.

КРАЛИЦАТА

Подир него, сине!

КЛОТЕН

Пизанио, слугата ѝ, и него
от два дни не съм виждал!

КРАЛИЦАТА

Бързай, казах!

Клотен излиза.

Пизанио, ти беше твърде предан
на своя Постум! Много ми се иска
отсъствието му да се дължи
на мойта смес — той беше убеден

във нейната целебност. Ала тя
къде ли е отишла? Може би
се е самоубила или в прилив
на бурна страст е литнала към своя
избраник мил? Но в гроб или в позор,
и в двата случая аз имам полза —
щом тя отпадне, краят е един:
короната ще има моят син!

Влиза отново Клотен.

Какво разбра?

КЛОТЕН

Избягала е, явно!
Идете при баща й! Той е в пристъп
на тъй ужасен гняв, че всички гледат
да са далеч от него.

КРАЛИЦАТА

Гняв? Навреме!
Да ще тоз гняв живота му да вземе!

Излиза.

КЛОТЕН

И любя я, и мразя я! Да, любя,
защото е и царствена, и мила,
и по-добра от другите жени
във всяко отношение! От всяка
тя взела е най-ценното и с много
ги превъзхожда всички! Но това, че
отхвърля мен, за да даде предимство
на някакъв си Постум, толкоз лошо
говори за ума й, че засенчва
доброто в нея; и затуй я мразя
и съм решил да й платя за всичко,
защото щом глупаци...

Влиза Пизанио.

Кой е там?
А, ето кой бил! Козни ще плетем?
Ела, ела ми, своднико префинен!
Къде е господарката ти? Казвай
или те пращам в ада!

ПИЗАНИО

Ваша светлост...

КЛОТЕН

Къде е господарката ти, питам,
подлецо скритен, или клетва давам,
ще ти измъкна тайната с туй тука
издън сърцето! С Постум е, нали?
С тоз куп от низости, във който няма
зърно достойнство?

ПИЗАНИО

Разсъдете, принце!
Кога изчезна тя? А той е в Рим.
Как може да е с него?

КЛОТЕН

Где е, питам!
Недей ми ги усуква! Отговаряй:
къде си я укрил? Къде е? Казвай!

ПИЗАНИО

О, свръхдостойни принце!...

КЛОТЕН

Свръхдостойни
негоднико! Веднага с първа дума,
кажи къде е и не ща да слушам
за свръхдостойнства! А? Къде е? Казвай
или с мълчание ще се осъдиш

на смърт, и незабавна!

ПИЗАНИО

Щом е тъй,
тоз лист изчерпва туй, което знам
за нейното изчезване.

Подава писмо.

КЛОТЕН

Да видим!
Готов съм да я гоня до престола
на Августа!

ПИЗАНИО (*настрани*)

Друг изход просто нямах!
А тя далеч е и това писмо
ще го накара да се поразходи
без риск за нея.

КЛОТЕН

Хм!

ПИЗАНИО (*настрани*)

На господаря
ще пиша, че е мъртва. Имогено,
във пътя ти каквито пречки има,
надвий ги и върни се невредима!

КЛОТЕН

И туй писмо не лъже, а, негоднико?

ПИЗАНИО

Мисля, че не, ваша светлост.

КЛОТЕН

Почеркът е на Постум. Познавам го. Чувай, мошенико, ако престанеш да хитруваш и се съ согласиш да ми служиш вярно и да изпълняваш точно и усърдно заповедите ми — тоест да извършваш бързо и добросъвестно каквото злодейство ти възложи, — ще те имам за честен човек и няма да ти липсват нито средства, за да се замогнеш, нито подкрепа, за да се издигнеш.

ПИЗАНИО

Добре, ваша светлост, но...

КЛОТЕН

Ще ми служиш ли? Щом така дълго и вярно си придружавал голата Фортуна на този просяк Постум, не е възможно да не станеш мой усърден помощник, като имаш предвид облагата от туй. Ще ми служиш, нали?

ПИЗАНИО

Да, ваша светлост.

КЛОТЕН

Дай си ръката! Ето ти кесията ми. Да е останала у тебе някоя дреха на бившия ти господар?

ПИЗАНИО

Да, ваша светлост. В стаята ми е костюмът, който той носеше, когато се раздели с господарката ми.

КЛОТЕН

Бягай да ми го донесеш! Това ще ти е първата услуга. Бързай!

ПИЗАНИО

Отивам, ваша светлост.

Излиза.

КЛОТЕН

Ще ти дам аз една среща на пристана в Милфорд!... Забравих да го попитам за едно нещо. Ще си го спомня след малко... Точно там ще те убия, подли Постуме! Къде се бави тоя с дрехите! Преди време тя ми каза — и сърцето ми още се оригва на горчиво от тези думи! — че поставяла най-вехтата дреха на Постум по-високо от моята личност с благородния ѝ произход и цялата ѝ украса от дарби и качества. Тъкмо облечен в тази негова дреха, ще я изнася; първо ще го убия, и то пред очите ѝ! Така ще види храбростта ми и това ще бъде моята отплата за нейното презрение! Ей го, проснат на земята, а аз произнасям — сложил крак върху трупа му — победната си реч! И когато утоля своята сласт (което, казах, за да я унизя, ще извърша във вехтата му дреха, която ѝ е тъй ценна!), ще я натиря с юмруци и ритници обратно към двореца! Беше ѝ драго да ме унижава — за мене пък ще е весело да ѝ отмъстя!

Влиза отново, носейки дрехи, Пизанио.

Тези ли са?

ПИЗАНИО

Да, ваша светлост.

КЛОТЕН

Колко време измина, откак е тръгнала за Милфорд?

ПИЗАНИО

Едва ли е успяла да стигне там.

КЛОТЕН

Отнеси тези дрехи в стаята ми — това е втората ми поръчка. Третата е да онемееш за всичко, свързано с моя кроеж. Бъди изпълнителен и повишението само ще похлопа на вратата ти. Мъстта ме чака в Милфорд. Защо нямам крила, та да стигна дотам за миг! Тръгвай и бъди ми верен!

Излиза.

ПИЗАНИО

Безчестнико, на теб за да съм верен,
предател искаш ти да стана черен
към честния си Постум! Как пък не!
До Милфорд шибай своите коне,
но, стигнал там, дано не видиш тази,
която търсиш!... О, дано я пази
небето от беда, а този луд
на вятъра да хвърля пот и труд!

Излиза.

---

[1] *Севърн* — река в Югозападна Англия. ↑

ШЕСТА СЦЕНА

Уелс.

Влиза Имогена, преоблечена като момче.

ИМОГЕНА

Животът на мъжете, както виждам,
бил жива мъка! Капнах от умора
и две поредни нощи вече спя
на твърдата земя. Сега да съм
отдавна болна, да не бях тъй твърда
във своето решение. Ах, Милфорд,
когато на върха на планината
Пизанио посочи те, ти беше
тъй близко! О, небе, като че ли
приютите — като гарантите — бягат
от бедния, запътил се към тях!
Двамина просяци ме увериха,
че нямам да съм как да сбъркам пътя.
Нима ще лъжат бедните, които,
живеейки в нещастие, съзнават,
че с него са наказани или
изпитани? Защо пък не, щом знаем,
че е такава рядкост богаташ
да каже истина. Грехът в охолство
е два пъти по-тежък от греха при нужда
и кралят, който лъже, е по-лош
от лъжещия просяк. О, съпруже,
и ти лъжец си! Щом за теб си спомних,
гладът ми мина, а преди минутка
ми прималяваше за къшей хляб!...
Какво е туй? Пътека! Пещера!
Навярно жилище на диви хора!
Дали да викна? Страх ме е! Все пак

гладът, преди докрай да ни надвие,
ни влива мощ. В богатство и покой
се раждат малодушни, а в неволя —
човеци с воля... Кой живее тук?
Ехей! Ако човек си, отзови се!
Ако дивак си, взимай или давай!
Хей, има ли тук някой?... Тишина...
Ще вляза!... И тоз меч ще го извадя —
ако противникът ми като мен
от меч се плаши, няма да посмее
да го погледне. О, такъв противник
ми дайте, небеса!

Излиза.

Влизат Беларий, Гвидерий и Арвираг.

БЕЛАРИЙ

Ти, Полидоре, ни надви в лова
и цар си на пира ни. Аз и Кадвал,
съгласно правилата на облога,
ще готвим и прислужваме. Нали
потта на прилежанието съхне,
когато няма цел. А пък гладът
ще подслади най-простата ни гозба.
Умората захърква върху кремък,
когато мързелът не мигва в пух.
Бъди благословен ти, дом наш, който
се пазиш сам!

ГВИДЕРИЙ

Ох, капнал съм!

АРВИРАГ

Пък аз съм
в краката слаб, но силен във глада!

ГВИДЕРИЙ

Месо от вчера има в пещерата —
да си покуснем малко, докато
пече се днешното!

БЕЛАРИЙ (*надниква в пещерата*)

Не влизай вътре!
Да не ядеше нашите запаси,
бих казал: херувим е!

ГВИДЕРИЙ

Как? Какво?

БЕЛАРИЙ

Кълна се в Юпитер, това е ангел
или пък земно чудо! Божество
във вид на юноша!

Влиза Имогена.

ИМОГЕНА

Не ми правете зло, добри стопани!
Преди да вляза, виках, за да купя
или изпрося туй, което взел съм.
Заклевам се, не съм откраднал нищо,
а и не бих откраднал, даже подът
да бе покрит със злато. Ето, на,
заплащам си. След яденето щях
да ги оставя и да си поема
с молитва за стопаните.

ГВИДЕРИЙ

Пари?

АРВИРАГ

По-скоро всичкото сребро и злато

да станат кал, защото толкоз струват,
освен за тез, които се покланят
на кални идоли!

ИМОГЕНА

Във гняв сте, виждам,
но ако трябва да умра за тази
простъпка своя, знайте, че без нея
сега не бих бил жив!

БЕЛАРИЙ

За где пътуваш?

ИМОГЕНА

За Милфордския пристан.

БЕЛАРИЙ

Как се казваш?

ИМОГЕНА

Фиделе, уважаеми. От Милфорд
със кораб за Италия ще тръгне
един мой родственик и аз отивах
да го изпратя, но от глад отпаднал,
посегнах на храната ви.

БЕЛАРИЙ

Момченце,
недей мисли, че ние сме диваци,
и не съди за нашите души
по грубия ни дом! Добре дошъл!
Нощта е близо и преди да тръгнеш,
от нас ще имаш по-добра гощавка,
и благодарност, ако я приемеш.
Момчета, поканете го!

ГВИДЕРИЙ

Да беше
девойка, мило гостенче, бих искал
ръката ти и щях да дам за нея
какъвто откуп щеш!

АРВИРАГ

Пък аз щастлив съм,
че той е мъж, защото тъй ще бъде
любим мой брат. Аз радвам ти се, момко,
тъй, както брат на брата си се радва
подир разлъка дълга. Заповядай
и нямай страх — попаднал си във дом на
приятели!

ИМОГЕНА

Уверен съм, че тъй е,
щом братя сме.

Настрани.

О, де да беше тъй
и синове да бяха на баща ми —
тогаз не би бил моят сан тъй много
над твоя, Постуме!

БЕЛАРИЙ

Гнети го нещо!

ГВИДЕРИЙ

Ах, как бих искал да го облекча!

АРВИРАГ

И аз! И бих направил за това
какво ли не!

БЕЛАРИЙ

Елате тук, момчета!...

Шепне им нещо.

ИМОГЕНА

Ако велики хора бяха свели
двореца си до тази тясна дупка,
за да живеят просто, без прислуга,
под ръководството на съвестта си,
презряла краткотрайните възхвали
на шумните тълпи, не, те не биха
надхвърлили по благородство тази
чудесна двойка! О, небе, прости ми,
но с тях за да живея, бих желала
да стана мъж, понеже моят Постум
измами ме!

БЕЛАРИЙ

... Така и ще направим!
Сега да сготвим дивеча!... Момченце,
беседата на гладно не върви.
Щом хапнем, ако туй ти е приятно,
ще чуем твоя разказ.

ГВИДЕРИЙ

Заповядай!

АРВИРАГ

Нощта — за бухала, и утринта —
за чучулигата, не са така
добре дошли!

ИМОГЕНА

Благодаря ви!

АРВИРАГ

Влизай!

Излизат.

СЕДМА СЦЕНА

Рим.

Влизат двама Сенатори и неколцина Трибуни.

ПЪРВИ СЕНАТОР

Заповедта на Цезаря гласи:
„Понеже простолюдието още
се бие със панони и далмати,
а легионите, на гарнизон
във Галия, са слаби за войната
с метежните британци, то да бъдат
приканени и знатните към лично
участие във нея! За проконсул^[1]
е назначен Гай Луций, а на вас,
трибуни римски, дава се властта
да проведете набора веднага
и повсеместно. Да живее Цезар!“

ТРИБУН

И похода ще води Луций?

ВТОРИ СЕНАТОР

Да.

ТРИБУН

Тоз, който е във Галия?

ПЪРВИ СЕНАТОР

Той точно
и с тези легиони, на които
вий трябва да окажете подкрепа
със своите набори. Заповедта
указва всичко: числени състави

и дати за отправяне.

ТРИБУН

Разбрано.

Ще знаем да изпълним своя дълг!

Излизат.

---

[1] *Проконсул* — в древния Рим бивш консул, изпратен от Сената за управител на провинция. ↑

ЧЕТВЪРТО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Уелс.

Влиза Клотен.

КЛОТЕН

Тук някъде трябва да е мястото на срещата им, ако Пизанио ми го е начертал вярно. Как ми лежи по мярка неговата дреха! Защо тогава да не ми легне по мярка и жена му, която е създадена от същия, който е създал шивача му? Точно така! Вече почва да ми се мярка във въображението как ѝ взимам мярката на честността! Така че, на работа! Понеже не е суетност сегиз-тогиз да разговаряш насаме с огледалото, смея да твърдя, че съм не по-зле сложен от него, не по-стар, по-силен, равен по богатство, по-облагодетелствуван от него по род, еднакво способен в обществените служби и по-блестящ в личните разправи; и въпреки всичко туй това глупаво същество обича него, напук на мене! Какво нещо е животът! Твоята глава, Постуме, която сега стърчи над раменете ти, след малко ще се търкулне на земята, жена ти ще бъде изнасилена, дрехата ти — насечена на парчета пред очите ѝ; и като свърша всичко туй, ще я подгоня с ритници към къщи ѝ. Вярно, баща ѝ може да се поразгневи, загдето съм се отнесъл малко грубичко с неговата щерка, но моята майка умее да направлява настроенията му, така че накрая дори ще ме потупат по рамото. Конят ми е здраво вързан. Излизай, меч мой! Фортуна ми ги прати в ръцете. Мястото съвпада точно с описанието, а оня негодник не би посмял да ме излъже.

Излиза.

ВТОРА СЦЕНА

Уелс.

Влизат — откъм пещерата — Беларий, Гвидерий, Арвираг и Имогена.

БЕЛАРИЙ

Не си добре. Почакай ни, додето
се върнем от лова!

АРВИРАГ

Стойте тука, братко!...
Нали сме братя?

ИМОГЕНА

Както всички хора,
но те не са с еднаква здравина,
макар омесени от пръст една.
Не съм добре.

ГВИДЕРИЙ

Аз тука ще остана.
Вий двамата отивайте на лов!

ИМОГЕНА

Не съм тъй зле, но и добре не съм,
а пък не съм от глезльовците градски,
умиращи, преди да заболелят.
Така че, оставете ме! Не бива
да нарушавате за мен реда си.
Светът ни се крепи на обичая —
без него рухва. Нищо че съм болен!
Това че някой ще остане с мене,
не ще ме излекува. Този, който
не иска общество, от обществото

не получава полза; и едва ли
съм толкоз болен, щом за болестта си
тъй бистро разсъждавам. Много моля
да поверите своя дом на мен!
От него, ах, най-много да изчезне
животът ми, а той е толкоз евтин,
че нищо от това!

ГВИДЕРИЙ

Какво говориш?

Не ти ли казах колко си ми скъп!
Обичам те — по сила и по нежност —
наравно със баща си!...

БЕЛАРИЙ

Как? Какво?

АРВИРАГ

Щом брат ми върши грях с тез думи, татко,
аз впрягам се до него във вината:
не знам защо обичам туй момченце,
но чувал съм от вас, че обичта
не слуша разум. Ако ме запитат
с ковчега зад вратата: „За кого е?“
бих казал: „За баща ми — не за него!“

БЕЛАРИЙ (*настрани*)

О, знатна кръв! Природно благородство!
Вродена царственост! От малодушни
се раждат малодушни, от мерзавци —
мерзавци пак. Да, има по света
брашно и трици, чар и грозота!
Баща не съм им, но защо за ден
обикнаха го повече от мен?...
Часът е девет.

АРВИРАГ

Сбогом, мили братко!

ИМОГЕНА

Успешен лов!

АРВИРАГ

Оправяй се!...

Към Беларий.

Готов съм!

ИМОГЕНА (*настрани*)

Ах, колко мили люде! Боже мой,
какви лъжи съм слушала! Във двора
твърдят, че вѣн от него всички хора
са зверове! Ти, опит, зачерта
таз грозна царедворска клевета —
чудовища се вѣдят във морята,
а сладка рибка в ручея се мята...
Не съм добре. Пизанио, ще взема
от твоето лекарство.

ГВИДЕРИЙ

... Не успях

да му измъкна друго. Каза само,
че бил от знатен род, ала нещастен;
и честен, но пострадал от нечестност.

АРВИРАГ

Тѣй каза и на мене, но прибави,
че можел съм след туй да чуя още.

БЕЛАРИЙ

На лов, на лов!... Оставяме те. Влез си
и полегни!

АРВИРАГ

Ний скоро ще се върнем!

БЕЛАРИЙ

И оздравявай — трябва да заместиш
стопанката ни вкъщи!

ИМОГЕНА

Болен, здрав —
от дълг към вас съм свързан.

Излиза.

БЕЛАРИЙ

И за дълго
с нас свързан ще останеш! Туй момченце,
макар в беда, е имало, изглежда,
добри предци.

АРВИРАГ

И пее като ангел!

ГВИДЕРИЙ

А как чудесно готви! Колко тънко
наряза корена, подправи сока —
като че ли приготвяше храна
за болната Юнона!

АРВИРАГ

А как слива
усмивка и въздишка в нежна смес,
като че ли въздишката скърби
от завист към усмивката, а тя пък
надсмива се на нея, че излита
от тъй божествен храм, за да се смеси
със ветровете, хулени от всички
моряци на света!

ГВИДЕРИЙ

Като че ли
търпението и скръбта, които
пораждат двете, корени са сплели
в душата му!

АРВИРАГ

Търпение, вирей,
и нека бързят на скръбта погива,
за да расте лозата ти щастлива!

БЕЛАРИЙ

Припече. Да вървим!... Ха, кой е тоз?

Влиза Клотен.

КЛОТЕН

Къде са тези бегълци? Подлецът
ме е измамил! Капнах.

БЕЛАРИЙ

„Бегълци“?
Дали не е за нас? Кой беше този?
Познат ми е... Да, да, това е Клотен,
синът на днеска кралстващата! Той е!
Не съм го виждал толкова години,
но не греша! Прилича ми на хайка!
Извън закона сме, момчета мои —
във шумата!

ГВИДЕРИЙ

Изглежда, че е сам.
Вий с брат ми вижте няма ли и други,
а този оставете го на мен!

КЛОТЕН

Хей, вие! Къде бягате? Кои сте?...
Планинци диви, сигурно... Ти кой си,
негоднико?

ГВИДЕРИЙ

Един все още годен
да върне на негодника с юмрук
в муцуната!

КЛОТЕН

Ах, долен негодяй,
разбойник пладнешки, крадец! Предай се,
престъпнико!

ГВИДЕРИЙ

Кому? На теб? Защо?
Какъв си, та на теб да се предавам?
Дали ръката ти е по-голяма?
Или сърцето ти? В словата само
си по-голям, защото своя меч
аз нося не в устата си! Да чуем:
какъв си, та да трябва аз на тебе
да се предам?

КЛОТЕН

И не познаваш, робе,
таз дреха тука?

ГВИДЕРИЙ

Нито нея, нито
крояча ти, конте нещастно, който
е дядо твой, понеже е направил
това, което — виждам — прави теб!

КЛОТЕН

Негодни остроумецо, таз точно
не я е правил той!

ГВИДЕРИЙ

Тогава тичай
ръката да целуваш на тоз, който
ти я е дал! Глупаци като тебе
и бой не заслужават!

КЛОТЕН

Ах, простак!
Щом чуеш как се казвам, ще изтръпнеш!

ГВИДЕРИЙ

Е, как се казваш?

КЛОТЕН

Клотен, негодяй!

ГВИДЕРИЙ

Дори и двоен негодяй да си,
туй „Клотен“ не ме плаши. По бих трепнал,
ако наричаше се „Жаба“, „Паяк“,
„Усойница“!

КЛОТЕН

Тогава знай, простако,
за свое потресение и ужас,
че аз съм син на твоята кралица!

ГВИДЕРИЙ

И много жалко — вид и кръв при тебе
не се погаждат!

КЛОТЕН

И не те е страх?

ГВИДЕРИЙ

Страх имам аз от тези, към които
изпитвам почит; не и от глупците —
на тях се смея!

КЛОТЕН

Щом е тъй, умри!
Когато те убия, ще догоня
тез, дето бяха с теб, и ще накича
със вашите глави града на Лъд!
Предавай се, дивако!

Той и Гвидерий излизат, сражавайки се.

Влизат отново Беларий и Арвираг.

БЕЛАРИЙ

Не се ли мярна някой?

АРВИРАГ

Никой няма.
Навярно припознал сте се.

БЕЛАРИЙ

Кой знае.
Наистина, откак не съм го виждал,
измина много време, ала то
не е изтрило ни една черта
от прежния му образ. И речта му —
на пресекулки, с тласъци внезапни —
бе същата... Не, не, той беше, Клотен,
уверен съм!

АРВИРАГ

Оставихме ги тук.
Дано Гвидерий се е справил с него!

Свиреп бил, казвате?

БЕЛАРИЙ

Като хлапе
страх нямаше от вик и трясък — често
недоразвитият разсъдък прави
човека смел... Но ето го и брат ти!

Влиза отново Гвидерий, носейки главата на Клотен.

ГВИДЕРИЙ

Тоз Клотен се оказа пръв глупак.
Кесия скъпа без стотинка в нея!
Дори и Херкулес не би могъл
да му избие мозъка по липса
на мозък тук. Но ако аз не бях
извършил с него туй, сега глупакът
би носил моята глава тъй, както
аз нося неговата!

БЕЛАРИЙ

Сине мой,
какво направил си!

ГВИДЕРИЙ

Отсякох просто
главата на един безумец, който
ми събщи, че се наричал Клотен
и син бил на кралицата, а мен
нарече роб, дивак и се закани
да отдели главите ни от тези
плещи — върху които, слава Богу,
те още се държат, — за да накичел
със тях града на Лъд! Това направих!

БЕЛАРИЙ

Загубени сме!

ГВИДЕРИЙ

Бяхме и без туй
загубени напълно! Какво друго
освен онуй, което той закле се
да ни отнеме — трите ни живота, —
ний имаме за губене? Законът
отказва да ни брани, а щом тъй е,
нима би трябвало от страх пред него
да си поплюваме с едно надменно
парче месо, решило да ни бъде
и съдник, и палач? А други с него
дали е имало?

БЕЛАРИЙ

В гората — не,
но разумът подсказва, че едва ли
е бил без свита. Въпреки че беше
по нрав едно променяне неспирно —
от лошо към по-лошо, при това! —
ни гневен пристъп, нито трайна лудост
могли са да го тласнат тук да дойде
сам без оръжие. Не, даже в двора
да са дочули, че в леса живеят
такива като нас, извън закона,
способни някой ден да се превърнат
в опасна сила, и да предположим,
че тоз глупак, узнал за туй, е кипнал —
това прилича му — и се е врекъл
да свърши с нас, пак много ще е чудно
да е поел самичък: нито той
би дръзнал да го стори, нито дворът
го би оставил, тъй че ние с право
боим се, че туй тяло е с опашка,
по-страшна от главата му.

АРВИРАГ

Да бъде,
което нам предписано е! Брат ми
постъпил е добре във всеки случай.

БЕЛАРИЙ

Днес нямах радост от лова — таз болест
на малкия Фиделе непрестанно
ме дърпаше към къщи.

ГВИДЕРИЙ

С меча, който
към мойто гърло бе насочил той,
отсякох му главата! Ще я хвърля
в потока, та да стигне до морето
и там да се хвалотри с род и име
пред рибите!

Излиза.

БЕЛАРИЙ

За него ще мъстят.
Прилича ти таз храброст, Полидоре,
но щеше да е по-добре, ако
не бе го сторил!

АРВИРАГ

Аз да бях го сторил,
та само мен мъстта им да преследва!
По братски те обичам, братко мой,
но славният ти подвиг ме изпълва
с гореща завист! О, да би могла
да втурне своята хайка подир нас
такава мъст, която ще поиска
от трима ни отпор със всички сили!

БЕЛАРИЙ

Е, стореното — сторено! Днес няма да гоним дивеч, нито пък ще дирим опасности ненужни. Ти върни се във пещерата и с Фиделе двама сгответе нещо! Аз ще чакам тука и заедно със брат ти ще си дойдем за обеди.

АРВИРАГ

Нещастният Фиделе,
как искам да го зърна! За да върна
румънеца му, бих обезкръвил
цял двор от клотеновци и пак бих се
нарекъл милосърден!

Излиза.

БЕЛАРИЙ

О, природо,
божествена създателко, как ярко
личи емблемата ти в тази двойка
от царствени момчета! Те са нежни
като зефира, който толкоз леко
погалва теменужката, че тя
не трепва със главица; и сурови —
когато пламне кралската им кръв —
като свирепата планинска хала,
която хваща бора за върха
и го огъва оземи. И просто
е чудно туй, че по неясен усет
величие постигат те без пример,
чест — без напътствия, добри обноски —
невиждани у другиго, и храброст —
която саморасла дава плод
като садена! Но какво ще значи

появата на Клотен и какво
смъртта му ни вещае?

Влиза отново Гвидерий.

ГВИДЕРИЙ

Где е брат ми?
Изпратих тиквата на оня с вест
до майка му. Трупът му ще остане
заложник тук!

Тържествена музика.

БЕЛАРИЙ

Мълчете! Полидоре,
чуй моя саморъчен инструмент!
Защо ли Кадвал е решил да свири?

ГВИДЕРИЙ

Той там ли е?

БЕЛАРИЙ

Отиде току-що.

ГВИДЕРИЙ

Какво ще значи туй? Откак почина
обичната ни майка, инструментът
не е звучал. Тържествените звуци
прилягат на тържествени минути —
за нищо плачат или вдигат шум
маймуни само и деца без ум.
Какво му е на Кадвал?

Влиза отново Арвираг, носещ тялото на Имогена.

БЕЛАРИЙ

Ей го, носи
ужасната причина за това,
в което го упрекваме!

АРВИРАГ

О, скръб!
Издъхнало е дивното ни птиче!
Бих скочил от шестнайсет на шейсет
и младата си пъргавост сменил бих
със патерици старчески — туй само
да можех да не видя!

ГВИДЕРИЙ

Ах, чист крин,
на своето стъбло ти беше дважд
по-прелестен, отколкото тъй, носен
от моя брат!

БЕЛАРИЙ

О, болест меланхолна,
кой ум е стигнал мътното ти дъно,
та да насочва мудния ни кораб
към залива на здравето! Горкото,
на Юпитера само е известно
какво от теб би станало — аз само
туй зная, че смъртта от нас те грабна
като момченце рядко!... Казвай: как
завари го?

АРВИРАГ

Тъй, както е сега,
безжизнено, с усмивчица на устни —
в съня му сякаш беше пробръмчала
мушица, не стрелата на смъртта,
с главичка на възглавката.

ГВИДЕРИЙ

Къде?

АРВИРАГ

На пода, тъй, с кръстосани ръчици.
Помислих си, че спи и се събух
да не шумя.

ГВИДЕРИЙ

Да, сякаш е заспало
и сложим ли го в гроба, той ще стане
легло детинско... Феи лекокрили
над тебе ще кръжат и ще те пазят
от червеите, миличко!

АРВИРАГ

С цветя,
додето аз съм жив и лято има,
ще кича твоя тъжен гроб, Фиделе —
не ще ти липсват бледата иглика,
на твоя лик прилика, ни камбанки,
лазурни като жилките ти, нито
цветът на шипката, не по-уханен —
без туй да го обижда — от дъха ти!
И всичко туй във човка милостива
червеношийките ще ти го носят,
за срам на тез наследници, които
бащите си без паметник оставят;
а зиме пък, като във топла шуба,
със мъх пак те ще ти завиват гроба,
за да не мръзнеш в него!

ГВИДЕРИЙ

Стига толкоз!

Недей със женски хленч да правиш сцени
от мъжката ни скръб! Наш дълг сега е
да го положим във земята без

протакане излишно.

АРВИРАГ

А къде?

ГВИДЕРИЙ

До гроба на обичната ни майка.

АРВИРАГ

До нея, да! И нека, Полидоре,
изпратим го с оназ надгробна песен —
макар че гласовете ни са вече
мъжествено пропукани, — която
на майка си изпяхме; трябва само
с „Фиделе“ да заместим „Еврифила“.

ГВИДЕРИЙ

Аз лошо пея, Кадвале — ти пей,
пък аз ще плача и ще изговарям
словата с теб: една невярна нота
в печално пение звучи по-зле от
лъжа във храм!

АРВИРАГ

Добре, ще ги говорим.

БЕЛАРИЙ

В бедите по-голямата лекува
по-малката: забравихме за Клотен.
Той син бе на кралица и плати
за туй, че тук яви се като враг.
Наистина, в земята прост и знатен
превръщат се в един и същи прах,
но Уважението, този ангел,
чиито правила крепят света,
дели по степен людете. Врагът ни
бе принц по сан и ние му дължим

достойно погребение.

ГВИДЕРИЙ

Така е.

Донесте, моля ви, трупа му тук.
Терсит^[1] е ценен колкото Аякса^[2]
подир смъртта на двамата.

АРВИРАГ

А ние

в туй време ще изпеем „Упокой“
на малкия Фиделе. Почвай, братко!

Беларий излиза.

ГВИДЕРИЙ

Не, Кадвале! Главата му към изток!
Баща ни иска тъй да правим.

АРВИРАГ

Вярно.

ГВИДЕРИЙ

Тогаз хвани оттам!

АРВИРАГ

Така. Започвай!

ПЕСЕН

ГВИДЕРИЙ

„Няма вече зимен студ,
няма вече летен зной —
след несгоди, мъки, труд
вечен чака те покой!
Просяк слаб, търговец тлъст

като теб ще станат пръст.“

АРВИРАГ

„Няма вече гнет свиреп,
няма жад и няма глад
и еднакви са за теб
тревен стрък и дъб клонат!
Скиптър, книга, меч и кръст,
всичко земно става пръст.“

ГВИДЕРИЙ

„Няма вече клевети, ...“

АРВИРАГ

„няма хапещи слова, ...“

ГВИДЕРИЙ

„няма вече да трещи...“

АРВИРАГ

„гръм над твоята глава!...“

ГВИДЕРИЙ и АРВИРАГ

„... Млади ласки, танц чевръст,
всичко туй ще стане пръст.“

ГВИДЕРИЙ

„Черен чар да гине!“

АРВИРАГ

„Зло да те отмине!“

ГВИДЕРИЙ

„Черв да те не лази!“

АРВИРАГ

„Святост да те пази!“

ГВИДЕРИЙ и АРВИРАГ

„И да тачат гроба твой
поколения безброй!“

Влиза отново Беларий, носещ трупа на Клотен.

ГВИДЕРИЙ

Завършихме със обреда. Сложете
и него тук!

БЕЛАРИЙ

Донесох и цветя.

Ще ги окичим през нощта със нови —
студени от среднощната роса,
за гроб те най подхождат... На челата
Цветя те бяха също като вас —
и вий, цветя, ще клюмнете след час!...
Деца, елате с мен, да се помолим —
прибира си ги майката земя,
шумът им върху нея отшумя!

Излиза заедно с Гвидерий и Арвираг.

ИМОГЕНА (събужда се)

... За Милфорд, драги. Откъде е пътят?...
Благодаря... Къде? Оназ горичка?...
А колко е дотам?... Шест мили цели?
О, аз горката! Цяла нощ вървах,
ще легна да поспя...

Вижда трупа на Клотен.

... Мъж! Мъж до мен!...

О, богове небесни! Тез цветя
са сякаш радостите на живота,
а този труп — скръбта му! Не, навярно

това е сън, тъй както сън било е,
че сякаш домакинствах в пещерата
на честни хора. Явно всичко туй е
една стрела, направена от нищо,
която парите на моя мозък
са стрелнали към нищото! Да, често
като ума и зрението лъже...
Треперя още. Богове безсмъртни,
ако прикъртали сте капка милост
в небето горе, колкото окото
на мушитрънче, част от нея само
ръснете върху мене!... Не, сънят
не ще да се разсее! Още тук е,
не мним, а истински!... Какво е туй?
Труп без глава? И дрехата на Постум?
Да, той е, той! Познавам го по всичко!
Тоз крак на Хермес^[3], туй бедро на Марс,
тез мишци Херкулесови!... Но где е
главата му на Юпитер? Нима се
избиват и там горе? О, мой скъпи!
Пизанио, Хекубините клетви
срещу ахейците^[4], и моите с тях,
дано те стигнат! Ти и оня гаден
престъпен дявол, Клотен, сте заклали
съпруга ми! Писмото и четмото
да бъдат смятани от днес нататък
за криещи коварство! Тъй е, зная!
Проклетият Пизанио със своите
подправени послания лишил е
тоз кораб, нямащ равен на света,
от марса^[5] му! Къде ти е главата,
мой Постуме? Къде е тя? Ах, где е?
Могъл би във сърцето да те мушне,
та тъй поне лицето ти да виждам!...
Пизанио? Не е възможно!... Да,
от злост и алчност двамата със Клотен
са го извършили! Да, явно, явно!

Нима убийствено за сетивата
не се оказа ценното лекарство,
което той ми даде? Той и Клотен!
О, мили, обагри със своята кръв
страните ми, та който ни съгледа,
от ужас да изтръпне! Мили! Скъпи!

Пада върху трупа.

Влизат Гай Луций, Офицери и Ясновидец.

ОФИЦЕР

Достойни Луций, всички легиони,
на гарнизон във Галия, са вече
прехвърлени и заедно със флота
те чакат тук, във Милфорд, за да влязат
във бой с врага!

ГАЙ ЛУЦИЙ

А новости от Рим?

ОФИЦЕР

В Италия сенатът е набрал
от простолюдие и благородни
войска, за бой ламтяща, възглавена
от брата на Сиенския владетел^[6],
храбрецът Якимо.

ГАЙ ЛУЦИЙ

Кога ще тръгнат?

ОФИЦЕР

При първи сгоден вятър.

ГАЙ ЛУЦИЙ

Тези вести
ме пълнят със надежда. Съобщете

на всички чинове, че днес ще има проверка на войската! Ясновидче, сънувал ли си нещо напоследък?

ЯСНОВИДЕЦЪТ

Таз нощ небето — след като се молих и постих за поличба — ми яви видение: орелът римски хвъркна от влажния ни юг към запад, гдето потъна в слънцето, което значи — ако не ме подвеждат греховете, — успех за Рим.

ГАЙ ЛУЦИЙ

Сънувай все така и да се сбъдва винаги!... Я гледай! Какъв е този труп? И без глава? Развалината казва, че домът е бил красив! А този паж връз него дали е мъртъв, или само спи? Не, мъртъв е — природата не дава на живите да лягат или спят до мъртвите. Какъв ли е в лицето?... Вдигни го!

ОФИЦЕР

Жив е.

ГАЙ ЛУЦИЙ

Той ще ни разкаже чие е това тяло... Милолико, кажи ни за бедата си, която стреми се, чувствам, към съчувствен слух! Кой бил е този, чийто труп ти служи за кървава възглавка? Кой придал е друг образ — от природния различен — на туй красиво тяло? То чие е?

Какво те свързва с него? Кой си ти?

ИМОГЕНА

О, аз съм никой или по-добре,
бих искал да съм никой! Този труп е
на моя господар, добър и храбър
британски благородник, станал жертва
на дивите планинци. Няма вече
такива господари! Да пребродя
земята цяла в търсене на служба,
при много господари — все добри —
да служа — и добре, — пак друг такъв
не ще намеря, знам!

ГАЙ ЛУЦИЙ

Детенце сладко,
сълзите ти ме трогват не по-малко,
отколкото кръвта на твоя рицар.
Как казваше се той?

ИМОГЕНА

Ришар дю Шан.

Настрани.

Аз лъжа, но безвредно, и дано
тез, дете всичко чуват, ми простят
тоз дребен грях!... Да, моля?

ГАЙ ЛУЦИЙ

Твойто име?

ИМОГЕНА

Фиделе, господарю.

ГАЙ ЛУЦИЙ

Сиреч „Верен“?

Как точно отговаря това име

на верността, с която удиви ме!
Опитай своето щастие при мен!
Достоинствата на твоя господар
едва ли имам, но ще те обичам,
повярвай, като него! Твоята вярност
пред мен те препоръчва не по-лошо
от пратено по консули^[7] писмо
на моя император. Тръгвай с мен!

ИМОГЕНА

Ще тръгна, господарю, ала първо
в земята нека скрия от мухите
със тези две лопатки петопръсти
покойника си драг, а след това,
когато го покрия с горска шума
и прочета над него с плач и сълзи
по десет пъти всичките молитви,
които знам, ще тръгна с вас, ако
ме вземете на служба.

ГАЙ ЛУЦИЙ

Ще те взема
и ще ти бъда господар по-малко,
отколкото баща... Това дете,
приятели, урок ни преподава
по мъжки дълг. Елате да потърсим
полянка с теменуги и изровим
със своите копия и алебарди
достоеен гроб за тоз нещастник. Мило,
разчувстваха ни твоите въздишки
и ний ще го заровим по войнишки.
Изтрий очи! Към участ по-щастлива
понякога през мъки се отива!

Излизат.

---

[1] *Терсит* — прост гръцки воин от войската, обсаждаща Троя, остро и жлъчно критикуващ началниците си и обрисован от Омир като уродлив сквернословещ Действащо лице в „Троил и Кресида“. ↑

[2] *Ликс* — става дума за един от двамата Аяковци. Великия Аякс, син на саламинския цар Теламон, един от героите на „Илиада“. Действащо лице в „Троил и Кресида“. ↑

[3] *Хермес* (мит.) — бог на търговците и крадците, съответстващ на римския Меркурий; вестител на боговете. ↑

[4] „... *Хекубините клетви срещу ахейците...*“ — Хекуба е съпруга на Приам, царя на Троя, изгорена от гърците. ↑

[5] *Марс* — наблюдателна площадка на корабна мачта. ↑

[6] „... *сиенския владетел...*“ — Сиена е град в областта Тоскана — Централна Италия. ↑

[7] *Консули* — в древния Рим изборни управители на републиката, двама на брой, с едногодишен мандат. Тук неправилно употребени от Шекспир. ↑

ТРЕТА СЦЕНА

Британия.

Влизат Цимбелин, Велможи и Пизанио.

ЦИМБЕЛИН

Иди отново да я видиш как е
и се върни със вести!

Един Велможа излиза.

Тази треска
след странното изчезване на Клотен!
Таз лудост, във която току-виж,
посегнала на себе си! Небе,
със колко едновременно беди
обсипваш ме: горката Имогена,
едничкият ми лъч на тоя свят —
избягала; кралицата — пред смърт;
а пък синът ѝ, в дни, когато враг
заплашва ме със гибелна война —
изчезнал, няма го! О, всичко туй
ме хвърля в отчаяние!... Но ти,
подлецо жалък, който с лик невинен
се правиш, че не знаеш где е тя,
аз теб ще те накарам да продумаш
с мъчения!

ПИЗАНИО

Животът ми, кралю,
е ваш и аз на вас го предоставям,
но за принцесата не зная нищо:
ни где се е укрила, ни защо,
ни смята ли — и ако да, кога —
да се завърне. Вярвайте, кралю,

в дълбоката ми преданост!

ВЕЛМОЖА

Когато
изчезна тя, кралю, той беше тука.
Готов съм да му стана поръчител,
че казва правдата и че е верен
служител ваш! А колкото до Клотен,
той търсен е усърдно и ще бъде
намерен скоро.

ЦИМБЕЛИН

Смутни времена!

Към Пизанио.

Тоз път ти се размина, но си още
съмнителен!

ВЕЛМОЖА

Пристигна вест, кралю,
че легионите на Рим, които
на лагер бяха в Галия, и с тях
войска, съставена от римски знатни,
са слезли на брега ни!

ЦИМБЕЛИН

Днес ми трябва
съветът на кралицата и син й.
Объркан съм от грижи!

ВЕЛМОЖА

Господарю,
войската ви е годна да посрещне
такъв противник. Повече да дойдат,
и с тях ще се оправим. Трябва само
да кажете „Напред!“ на своите войни,
очакващи сигнал!

ЦИМБЕЛИН

Благодаря ви.
След мене, и да срещнем участта си,
каквата е. От Рим не се боя —
нещата тук гнетят ме. Да вървим!

Излизат всички освен Пизанио.

ПИЗАНИО

Откакто известих го за това, че
убил съм Имогена, господарят
не ми е писал ред; за нея също
не зная новости, макар че тя
ми беше обещала да ми пише;
не знам какво е станало и с Клотен.
Изобщо съм объркан. Но небето
си знае работата. То ме вижда,
че съм предател предан и че лъжа,
за да остана честен. В таз война
на краля ще докажа, че обичам
страната си, или ще падна в бой.
Нещата с времето ще се оправят.
Фортуна, не загубим ли надежда,
и без кормило в порта ни отвежда!

Излиза.

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

Уелс.

Влизат Беларий, Гвидерий и Арвираг.

ГВИДЕРИЙ

Отвред е бой!

БЕЛАРИЙ

Да бягаме от него!

АРВИРАГ

Защо ни е животът, щом държим го заключен, настрани от боеве и подвизи?

ГВИДЕРИЙ

И после каква полза от криенето? Римляните или като британци ще ни теглят ножа, или като планинци непокорни ще ни използват в боя и убият подир това.

БЕЛАРИЙ

След мен, във планината!
Не можем да се включим в редовете на кралските войски — смъртта на Клотен е още много скорошна и може — понеже в никой полк не се числим — да ни принуди да открием где сме живели досега и да изтръгне от нас какво сме сторили; а туй ще значи смърт във мъки!

ГВИДЕРИЙ

Тези думи
на вас в такава време не подхождат,
а нас не убеждават!

АРВИРАГ

Кой могъл би
да си представи, че когато виждат
огньовете на римляните, чуват
конете им да цвилят, и когато
уши, очи са вперили в неща,
далеч по-важни, те ще губят време
да се разправят с нас и да ни питат
кои сме, откъде сме!

БЕЛАРИЙ

Мен ме знаят
мнозина във войската! Вий видяхте,
че образът на Клотен бе останал
във паметта ми толкова години,
а аз го знаех малък. При това
не заслужава кралят мойта вяност,
ни вашата любов, защото с туй,
че мен прокуди, той осъди вас
да раснете неуки и в несгоди,
без меките удобства, обещани
от знатната ви люлка, черни роби
на Лятото и зъзнеци слуги
на ледената Зима!

ГВИДЕРИЙ

За нас двама
смъртта е по-добра от тоз живот!
Да идем във войската! Аз и брат ми
сме неизвестни там, а вий — забравен
и въвн от мислите им! Никой няма

да ни разпитва!

АРВИРАГ

В слънцето кълна се,
отивам! Що за мъж съм, като още
мъже не съм съглеждал да умират,
ни виждал друга кръв освен онази
на сладни пръчове и плахи зайци,
ни яздил кон освен от тез, които
подхождат за ездачи като мен,
без шпори на петите! Чувствам срам
да гледам слънцето и да се грея
на топлия му лъч, от толкоз време
незнаен никому!

ГВИДЕРИЙ

И аз отивам!
Ако замина с благослов от вас,
ще гледам да се пазя; ако не —
да ме преследва липсата му, гдето
ме срещне римлянин!

АРВИРАГ

И мене също!

БЕЛАРИЙ

Щом вие своя млад живот цените
тъй евтино, нима могъл бих аз
като скъперник да укривам своя,
изтрит от времето? Чеда, със вас съм!
Ако за роден край умрете в бой,
и аз ще найда в него гроба свой!
Водете ме!

Настрани.

Кръвта във тях напират да покаже,
избликвайки, достойнството им княже!

Излизат.

ПЕТО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Британия.

Влиза Постум, носещ кървава кърпа.

ПОСТУМ

Да, плат окървавен, ще те запазя,
защото сам те исках тъй обагрен!
Съпрузи, ако моя пример всички
последвате, ще умъртвите много
жени, далече по-добри от вас,
за дребно кръшване! Какво направи,
Пизанио! Добрите ни слуги
не изпълняват всичко. Във дълга им
е само туй, което е законно.
О, богове, да бяхте ми платили
за всеки грях, не щях да доживея
до тоз най-лош; тъй щеше Имогена
да бъде жива, за да се покае,
а аз — погубен, като по-заслужил
за вашето възмездие. Но вие
едни от нас при първата им грешка
откъсвате отгук, за да не могат
по-тежко да сгрешат; а други дълго
оставяте да трупат грях над грях,
един от друг по-грозни, за да могат
във страх от себе си да се разкаят
и пак спасят. Но Имогена вече
е там, при вас. Да бъде вашта воля
и сила дайте ми да я приема,
каквато е! В отряд от римски знатни
доведен тук, аз трябва да се бия
със кралството на своята съпруга.
Не! Стига ми, Британио, това, че

лиших те от принцеса — други рани
не ща да ти нанасям. Затова,
небе преблаго, чуй какво решил съм:
таз римска броня ще сменя със плъст
на селянин британски и във бой
за тебе ще издъхна, Имогено,
която и тъй правиш смъртоносен
за мене всеки вдъх! Така, незнаен,
ни мразен, ни обичан, влизам в бой!
Мощта на Леонатовци във мене
всели, небе! Дари ме със успехи,
учудващи при тез невзрачни дрехи!
Облечен като момък от народа,
от днешен ден въвеждам нова мода:
за укор към духа на времената,
отвътре да се носи красотата!

Излиза.

ВТОРА СЦЕНА

Британия.

Влизат — от една страна Гай Луций, Якимо и Римската войска; от друга — Британската войска, следвана от Постум, облечен като прост войник. Те прекосяват сцената и излизат. После влизат отново, сражавайки се, Якимо и Постум. Последният побеждава Якимо, обезоръжава го и излиза.

ЯКИМО

Нечистата ми съвест ме лишава
от мощ и мъжество! Оклеветих
принцесата на таз страна и ето,
наказан съм от въздуха й, който
ми взима силите — как инак този
нищожен селяндур би победил
мен, рицаря? Не, носени, тъй както
аз нося ги, тез наши титли тежки
превръщат се във гаври и насмешки!
Британио, щом твоят прост селяк
нас, знатните на Рим, тъй мачка с крак,
Какви ли знатни имаш ти тогаз?
Ний нищо сме, вий всичко сте пред нас!

Излиза.

Битката продължава. Британците бягат.

Цимбелин бива пленен. Влизат Беларий, Гвидерий и Арвираг.

БЕЛАРИЙ

Стой! В тясното ще можем да ги спрем!
Ний пазим пътя! Нищо не ни гони
освен страха ни!

ГВИДЕРИЙ и АРВИРАГ

Не отстъпвай! Бий се!

Влиза отново Постум и помага на британците.

Те освобождават Цимбелин и излизат.

Влизат Гай Луций, Якимо и Имогена.

ГАЙ ЛУЦИЙ

Момче, спасявай се! Тук, виждаш сам,
свой свой убива, сякаш че Войната,
с превръзка на очите, безразборно
размахва меч!

ЯКИМО

Получиха подкрепа!

ГАЙ ЛУЦИЙ

Нещата се обърнаха внезапно.
Налага се да хвърлим нови сили
или да бягаме!

Излизат.

ТРЕТА СЦЕНА

Британия.

Влизат Постум и един британски Велможа.

ВЕЛМОЖАТА

Хей, ти! Не идеш ли оттам, където
сме спрели неприятеля?

ПОСТУМ

Оттам,
макар че вий май идете, отдето
сме бягали!

ВЕЛМОЖАТА

Оттам.

ПОСТУМ

Не сте за упрек,
защото без небесната намеса
загубено бе всичко. Кралят беше
отрязан откъм фланговете, строят —
не вече строй, а някаква река
от гърбове британски — беше рукнал
в една пътечка тясна. А врагът,
от много кръвнина език провесил,
ги гонеше, негоден да насмогне
на толкоз работа: и тук един
изхъркваше, друг рухваше ранен,
а трети, в страх, сам вирваше пети,
додето проходът се цял задръсти
от мъртъвци, със рани все в гърба,
и пълзлювци, стаили се да чакат
по-срамна смърт!

ВЕЛМОЖАТА

А где е таз пътечка?

ПОСТУМ

До бойното поле. Ограничена
от два тревисти ската, тъй че даде
възможност на един старик във броня —
кълна се, храбър! — да извърши подвиг,
за който кралят трябва да го храни
години толкоз, колкото е расла
брадата му! Той с две момчета, външно
за селски състезания по-годни,
отколкото за бой; с лица, по-нежни
от тези, които дамите — за тен
или от свян — закриват с тъмни маски^[1],
изскочи отстрани, препречи гордо
пътеката и ревна с грозен глас:
„Британските елени само мрат
във бягство, не британските мъже!
Страхливците — във ада! Нито крачка
или ще си получите от нас —
като животни — туй, което пълни
сърцата ви със животински страх
и от което можете избяга
не с бягство, а с отпор! Назад!“ — и тъй
тез трима храбреци — по дух и в дело,
три хиляди, защото трима души,
които нещо вършат, са цял полк,
щом другите бездействат! — с вик „Стой! Стой!“
и с личен пример, който би превърнал
във копия и хурките, кръвта
накараха — донякъде от срам,
донякъде от смелост — да се върне
по бледите лица; така че тези,
които бяха станали страхливци
по подражание — проклет да бъде

тоз, който в битката побягва пръв! —
започнаха след тримата и те
назад да се озъбват, както правят
подгонените лъвове. И ето,
врагът се спря, разколеба и хукна
в безредие обратно. Като пилци
се пръснаха орлите, току-що
налитали върху ни; като зайци
търчеха тез, които преди миг
с победен вик ни гонеха, и дойде
редът сега на нашите пъзливци —
като остатъците от сухар
при дълго плаване — и те да влязат
във работа накрай. Видели с радост,
че е открита задната вратичка
в сърцата на вразите — о, небе! —
как страшно те сечеха! Преди малко
побягнали дузина от един,
сега преследват всеки по двайстина;
примрели от уплаха току-що,
сега вселяват ужас вред, същински
страшилища на боя!

ВЕЛМОЖАТА

Малко чудно:
една пътека тясна, един старец
и две момчета!...

ПОСТУМ

Нищо чудно няма!
Изглежда, че създаден сте по-лесно
да се учудвате на чужди подвиг,
отколкото да вършите свой собствен!
Защо не съчините и куплети
за подигравка? Ето ви един:
„От две деца и старец вдетинен
бе Рим разбит един прекрасен ден!“

ВЕЛМОЖАТА

Не се сърди!

ПОСТУМ

Че кой се сърди? Аз
за дружба търся хора като вас —
такива бегълци по навик стар
избягват и противник, и другар!...
Накарайте и мене да говоря
във римички!

ВЕЛМОЖАТА

Е, щом се сърдиш, сбогом!

Излиза.

ПОСТУМ

Пак бягаш, а? Началство е героя,
а пита мен за новости от боя!
О, колко като този днеска бяха
готови да дадат и чест, и титли,
за да останат живи! Да, и колко,
макар и да си плюха на петите,
загинаха! Едничък аз, опазван
от своето проклятие, не срещнах
Смъртта, където чувах я да стене
и виждах да вършее! Странно нещо,
чудовище е уж, а пък се крие
в бокали златни, във легла от пух,
във сладки думи; и слуги тя има,
о, много повече на брой от тези,
които вадят меч за нея в битки!
Ще я намеря! Тъй като сега е
с британците, не съм британец вече.
Ще взема пак страната на онези,

с които дойдох. Без да се сражавам,
ще се предам на първия селяк —
тъй с мойта смърт ще бъде заплатено
за твоето убийство, Имогено!

Влизат двама Британски офицери и Войници.

ПЪРВИ ОФИЦЕР

Сразихме ги! Гай Луций е пленен!
Да хвалим боговете! Всички смятат,
че старецът и двамата му сина
са ангели!

ВТОРИ ОФИЦЕР

И още един воин —
във прости дрехи — ни помогна много!

ПЪРВИ ОФИЦЕР

И аз тъй чух, но всички те са сякаш
потънали в земята... Стой! Ти кой си?

ПОСТУМ

Войник на Рим, с когото ти не би
говорил тъй, ако и други бяха
се били като него!

ВТОРИ ОФИЦЕР

Дръж го!... Куче,
ти няма да се върнеш да разказваш
за враните, които са ви яли!...
Навярно е от видните им, щом
се пъчи тъй. Водете го при краля!

Излизат.

Влизат Цимбелин, Беларий, Гвидерий, Арвираг, Пизанио и пленени Римляни, водени от Стража. Капитаните представят Постум на Цимбелин, който го предава на един Тъмничар.

---

[1] „... закриват с тъмни маски...“ — по Шекспирово време дамите носели маски от кадифе за защита на лицето от слънчевите лъчи. ↑

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

Британия.

Влизат Постум и двама Тъмничари.

ПЪРВИ ТЪМНИЧАР

Сега си спънат тъй, че никой няма
да те открадне — можеш да пасеш,
ако намериш паша...

ВТОРИ ТЪМНИЧАР

... и охота!

ПОСТУМ

Добре дошло, затворничество, път
към свободата, вярвам! Аз все пак
съм по-добре от подагрика, който
би предпочел да стене в болка, вместо
да иде при най-сигурния лекар,
Смъртта, която ключ е и за тези
окови тука. Съвест моя, ти си
по-здраво стегната от тези китки
и глезени! О. благи богове,
пратете ми спасителните клещи
на покаянието, за да счупя
тоз обръч в себе си! Ала дали
достатъчно е туй, че се разкайвам?
Като деца смекчаваме така
родителите си, а тези горе
са по-изпълнени от тях със милост.
Заплащане щом трябва, аз го върша
чрез тез вериги повече желани,
отколкото наложени. Остава
да го изкупя и затуй в замяна

на мойта свобода вземете вие
не нещо мое, а самия мен,
живота ми! Вий по сте милосърдни
от хората, които карат своите
изпаднали длъжници да им дават
част само от имота си и тъй
им позволяват да се мъчат още
с остатъка. Не, аз това не искам!
За ценния живот на Имогена
вземете моя — неговата стойност
е ниска, зная, но и той живот е,
от вас изсечен. Хората не теглят
монетите с везни, а ги приемат
за образа върху им; приемете
и вий живота ми зарад лика си,
повторен в мен, и ако сте съгласни
със този мой отчет, унищожете
квитанцията ми!... О, Имогено.
с теб искам да говоря без слова!

Заспива.

Тържествена музика. Предшествани от Свирачи, влизат Призраци. Това са Постумовият баща, Сицилий, Леонат, старец в доспехи, водещ за ръка жена си, майката на Постум; следват — пак предшествани от Свирачи — двамата братя на Постум, върху чиито тела личат раните, от които са загинали. Всички обкръжават спящия Постум.

СИЦИЛИЙ

О, Гръмовержецо, суров с Юнона, с Марс бъди,
а нас, мухите, стига веч си блъскал със беди!
Защо — кажи — към моя син тъй строг е твоят съд:
когато аз умрях, той бе във майчината плът,
а ти си — знайно е — баща на всеки наш сирак
и длъжен в жизнения гнет да му помагаш, благ!

МАЙКАТА

Луцина^[1] в мъки ме прибра, щом Постума родих,
и расна бедният ми син във свят студен и лих.

СИЦИЛИЙ

Ала природата добра, извая го такъв,
че казваха за него вред: „Сицилиева кръв!“

ПЪРВИ БРАТ

И щом порасна и узря, в Британия кой друг
могъл би сред момци безчет от север и от юг
до Имогена да стои, достоен за съпруг?

МАЙКАТА

Защо бе бракът му разбит без никаква вина?
Защо прокуден бе далеч от дом и от жена?

СИЦИЛИЙ

Защо на Якимо от Рим възможност даде ти
да трови чистия му ум с лъжи и клевети
и целия му млад живот с това опропасти?

ВТОРИ БРАТ

Със своите майка и баща дошли от друг покой,
зоват те братята му, смърт намерили във бой
за чест и слава на рода Тенанциев и свой!

ПЪРВИ БРАТ

И брат ни Постум тъй се би за Цимбелин без страх —
защо тогаз, когато той не бе извършил грях,
за този негов подвиг ти честта му хвърли в прах?

СИЦИЛИЙ

Прозореца си от кристал, владико, открехни,
рода ни не подхвърляй все на тежки изпитни!

МАЙКАТА

Добро е моето дете — дари му светли дни!

СИЦИЛИЙ

Не ни ли ти погледнеш благ от своя син чертог,
то знай, ще се оплачем ний в Съвета ви висок!

ПЪРВИ и ВТОРИ БРАТ

И съдник ще подирим друг, не толкова жесток!

*Сред светкавици и гръмотевици от небето се спуска върху крилете на орел Юпитер.
Призраците падат на колене.*

ЮПИТЕР

Достатъчно! Да стихнат вик и врява!
От мен ще се оплакваш, долна гмеж,
забравила, че моят гръм сразява
на всичко земно дребния метеж?
Назад към Елисейските полета^[2]
и техните невехнещи цветя!
Не се грижете за съдбата клета
на людете — във моя власт е тя!
Любимците си дълго аз терзая,
та моят дар да стане тъй по-скъп.
Не бойте се! Синът ви е към края
на тежкия си друм от гнет и скръб.
Роди се той под моето светило^[3],
венча се с Имогена в моя храм
и затова на тяхното венчило
аз щастие след мъките ще дам!
Тоз свитък на гърдта му положете,
предсказващ нему радости безброй,
и вече моя слух не тревожете
с ненужните си хленчове и вой!
Лети в лазура чист, ореле мой!

Издига се.

СИЦИЛИЙ

Със гръм се спусна той и с дъх на сяра;

свещената му птица връхлетя ни,
за да ни сграбчи сякаш; а обратно
възнесе се по-сладък от зефира
на нашите поля! Със клюн безсмъртен
орелът му си чистеше перата
във знак на туй, че неговият бог
е радостен!

ВСИЧКИ ПРИЗРАЦИ

Благодарим, владико!

СИЦИЛИЙ

Затвори се мермерният му под!
Той влезе под сияйния си покрив!
Да тръгваме! Изчезвайте веднага,
покорни на повелята му блага!

Призраците излизат бързо.

ПОСТУМ (събужда се)

Ти, сън, подобно прародител мой,
създаде моите баща и майка,
и братята ми с тях; но — о, измама! —
събудих се и никакви ги няма!
Бедняците, които се надяват
на височайша милост, виждат също
такива сънища; очи отварят:
стопило се е всичко!... Не, уви,
на някои в живота им върви:
отрупани са с милости, макар че
не са ги ни бленували, ни с нещо
заслужили. И аз такъв съм сам —
получих милост, а защо не знам!
Какви вълшебства тук витаят! Свитък?
О, чудо, не бъди отвън изящно,
а вътре празно, както бива често

на този свят! За разлика от толкоз
изтънчени придворни, оправдай
надеждите във теб!

Чете.

„Когато лъвчето намери, без да знае и търси, и бъде
облъхнато от нежния въздух и когато отсечените клони на
величествения кедър оживеят след много години и
прираснали към стария дънер, пуснат нови филизи — тогаз
Постум ще види свършека на мъките си, а Британия — мир
и благоденствие.“

И туй ще да е сън или пък набор
от луди думи! Да, едно от двете:
слова без смисъл или може би
непостижими за човешка мисъл!
Каквото и да е, то тъй е близко
до мойта участ, че ще го запазя
за таз му близост с нея.

Влиза Първи тъмничар.

ПЪРВИ ТЪМНИЧАР

Е, драги, пригответи ли се за умирачката?

ПОСТУМ

И дори се преготвих, сякаш готвачът ме е забравил на огъня.

ПЪРВИ ТЪМНИЧАР

Затова пък палачът няма да те забрави.

ПОСТУМ

И ако блюдото бъде по вкуса на наблюдателите, цената няма да
им се досвиди.

ПЪРВИ ТЪМНИЧАР

Няма да се досвиди на свидетелите, но на тебе сметката ще ти се види тежичка. Утехата е в това, че няма вече никога да се разправяш с плащания на други сметки, няма да се боиш от тези пусти кръчмарски консумации, които не са развеселили ни едно сядане на маса, без да помрачат ставането от нея. Люшкаш се, прегладнял, на влизане и се кандилкаш, препил, на излизане. И те е яд, че хем си излязъл от кръчмата, хем си влязъл в тефтера ѝ. И главата, и кесията ти — празни. Главата ти тежи от лекомислие, а кесията ти е олекнала от безпаричие. Сега поне ще се отървеш от тези противоречия. Няма нищо помилосърдно, казвам ти, от едно въже за петак. Дорде мигнеш, и те отървава от всички дългове! От него по-добър счетоводител не можеш намери: очиства те за миг от всички сметки, минали и бъдещи. Шията ти е за него и перо, и книга, и сметало. Преди да усетиш, разписката ти готова!

ПОСТУМ

На мене повече ми се умира, друже, отколкото на теб ти се живее.

ПЪРВИ ТЪМНИЧАР

Може. Защото, който спи, зъб не го боли, само че ако трябва да заспя сън като твоя и палач да ми клати люлката, струва ми се, че бих се сменил с приспивача си, защото никой не знае по кой път ще трябва да тръгне после.

ПОСТУМ

Пък аз, приятелю, си зная по кой ще тръгна.

ПЪРВИ ТЪМНИЧАР

Тогава твоята Смърт трябва да е с очи. Не съм виждал да я рисуват така. Сигурно ти го е казал някой, който по ги разбира тези работи; а може би си въобразяваш, че сам го знаеш — което, сигурен съм, не е вярно — или пък си решил да тръгнеш слепешката и пет пари не даваш къде ще стигнеш. А дали ще бъде щастливо пътуването ти, това няма да го разберем, защото май мъчно ще се върнеш да ни го кажеш.

ПОСТУМ

Вярвай, друже, всички имат очи, за да видят пътя, по който вървят, само че някои нарочно жумят.

ПЪРВИ ТЪМНИЧАР

Това пък ако не е най-голямата смешка; да ти трябват очите най-много, за да си намериш пътя, дето нищо не се вижда! Разбирам те аз: сам искаш да си затвориш очите пред бесилката.

Влиза Вестител.

ВЕСТИТЕЛЯТ

Свали оковите на затворника и го отведи при краля!

ПОСТУМ

Ти ми носиш добра вест. Скоро ще бъда освободен.

ПЪРВИ ТЪМНИЧАР

Да ме обесят, ако е така!

ПОСТУМ

И тогаз ще си по-малко зает, отколкото си сега, тъмничарю. За мъртвите няма резета.

Излиза заедно с Вестителя.

ПЪРВИ ТЪМНИЧАР

Чуден човек! Влюбил се е в бесилката и сякаш иска да се ожени за нея и да ѝ направи цяла гора бесилчета. Честна дума, макар и да е римлянин, знам мнозина от нашите, които са по-големи разбойници от него, а пък държат на живота си. А и мнозина от техните умират неохотно. Което си е право, и аз не бих искал да съм на тяхно място. Да можеше всички да мислим еднакво, и то да е добро! Лоши дни ще настанат тогава за бесилките и тъмничарите. Говоря против сегашния си интерес, но се надявам на по-добра служба при такова бъдеще.

[1] *Луцина* (мит.) — римска богиня на светлината и раждането, отъждествявана от едни с Юнона, от други — с Диана. ↑

[2] *Елисейски полета* (мит.) — с това название древните гърци означавали полята на блажените, в които след смъртта си попадали праведниците. Този рай на древните се намирал „на брега на Океана, в най-западната част на земния кръг“. ↑

[3] „... *под моето светило*...“ — т.е. под планетата Юпитер. ↑

ПЕТА СЦЕНА

Британия.

Влизат Цимбелин, Беларий, Гвидерий, Арвираг, Пизанио и Велможки.

ЦИМБЕЛИН

До мене застанете вий, които
опазихте по воля на небето
престола ми! Сърцето ми скърби,
че бедният боец, чиито дрипи
посрамиха доспехи позлатени
и който с гола гръд без страх вървеше
пред здрави щитове, не е намерен.
Щастлив ще бъде, който го открие,
ако такъв могъл бих да го сторя
със своите милости!

БЕЛАРИЙ

За пръв път виждам
в тъй бедно същество такава доблест,
тъй ценни подвизи от едного,
по външност обещаващ само трепет
и рабски дух!

ЦИМБЕЛИН

И няма вест от него?

ПИЗАНИО

Бе търсен между живи и умрели,
но без успех.

ЦИМБЕЛИН

Понеже нямам начин
да му предам, което му се пада,

наградата за него ще прибавя
към вашите, глава, сърце, десница
на моята Британия, които
й дадохте живот! Сега е време
да чуем откъде сте.

БЕЛАРИЙ

Господарю,
от Камбрия сме родом и сме знатни.
Със друго да се хвалим — освен само
с това, че сме и честни — би било
невярно и нескромно.

ЦИМБЕЛИН

На колене!...
От този миг сте рицари. Станете!
Във своята свита аз ви зачислявам
със почестите, следващи от туй!

Влизат Корнелий и Придворни дами.

Печални са лицата ви. Нима
победите тъй мрачно се приветстват?
Като че ли сте римляни, а не
от двора на Британия!

КОРНЕЛИЙ

Кралю,
ще огорча великата ви радост
с печална вест: кралицата почина.

ЦИМБЕЛИН

Най-малко на лецител подобава
такава реч! Но, знам, при все че могат
да удължават нашия живот,
и лекарите мрат. Как свърши тя?

КОРНЕЛИЙ

Тъй както и живя — във бяс и лудост.
Жестока към околните, умря
жестока спрямо себе си. За всичко,
в което се призна преди смъртта си,
ще ви докладвам точно. Тез жени
присъстваха със бузи овлажнели
на края й, така че, ако сбъркам,
пред вас ще ме поправят.

ЦИМБЕЛИН

Говори!

КОРНЕЛИЙ

Най-първо си призна, че ни за миг
не е изпитвала любов към вас,
а искала е трона ви; за него
се е омъжила и на властта ви
жена била е, а към вас самия
е чувствала ненавист.

ЦИМБЕЛИН

Тя едничка
е знаела това и да го бе
сама изрекла не на смъртно ложе,
не щях да й повярвам! Продължавай!

КОРНЕЛИЙ

За дъщеря ви, към която беше
привидно толкоз ласкава, призна,
че тя била й от скрипя по-гадна
и само със внезапното си бягство
избягнала отровата й.

ЦИМБЕЛИН

О,
какво чудовище! Жени, кой може
до дъно да ви види! Може би

и друго имаш?

КОРНЕЛИЙ

Да, и то по-лошо.

Призна, кралю, че пазела за вас
отровен прах, от който вие щял сте
да гаснете несетно, ден след ден,
а тя в туй време смятала със грижи,
целувки, сълзи, бдения край вас
така да ви замае и зароби,
че вие да посочите сина ѝ
за свой наследник. Тъй като принц Клотен
със своето изчезване от двора
объркал беше плана ѝ, тя всичко
разкри докрай пред нас и пред небето
и съжалявайки, че туй, което
бе мътила, се бе осуетило,
издъхна със проклетия!

ЦИМБЕЛИН

Вий също
сте чули туй?

ПРИДВОРНА ДАМА

Да, всичко, господарю!

ЦИМБЕЛИН

Очите ми не са виновни — тя
бе хубава; ушите ми, пленени
от нейните ласкателства, те също
вина не носят; нито туй сърце,
повярвало в измамната ѝ външност.
Порочно би било да се съмнявам.
Но ти, о, дъще, би могла да кажеш
и потвърдиш с горчивите си мъки,
че бил съм луд. О, благи богове,
греха ми поправете!

*Влизат Гай Луций, Якимо, Ясновидецът, римски Пленници, водени от Стража; след тях —
Постум, воден от Вестителя, и Имогена.*

Сега ти идеш не за данък, Луций.
Той вече е отсечен с меч. Но в боя
загинаха не малко храбреци
от нашите и техните роднини
поискаха, за да успокоят
душите им, вий, пленниците наши,
да бъдете принесени във жертва,
което обещахме им. Така че
гответе се!

ГАЙ ЛУЦИЙ

Войните, Цимбелине,
са пълни със обрати. Този ден
бе ваш случайно; ако в боя бяхме
надвили ние, ти не би ни чул
да плашим своите пленници със смърт,
но щом като небето е решило
да няма друго средство за разплата
освен кръвта, по вашему да бъде!
Умеят римляните да умират
със римска твърдост. Август ще узнае
за всичко туй. Молби към тебе нямам
освен едничка таз: това момченце
от вашите бе мой служител верен.
Със откуп разреши ми да спася
живота му — не вярвам господар
да се е хвалил с паж тъй мил, тъй предан,
тъй точно предугаждащ мисълта му,
тъй честен, ловък, ласкав. Нека тези
достойнства негови подсилят мойто
прошение към теб, кралю, което,
надявам се, ти няма да отхвърлиш.
Той зло не е направил на британец,
макар да бе при римлянин на служба.
Помилвай го!

ЦИМБЕЛИН

Аз виждам съм го нейде.
Този лик ми е отнякъде познат!...
Чертите ти спечелиха ме вече,
момчето ми! От днес си мое. Нещо
във мене тук ме кара да ти кажа:
„Живей, дете!“ Какво е то, не зная
но няма нужда да благодариш
на своя господар. Живей и знай,
от Цимбелин ще имаш всяка милост,
прилягаща на неговата щедрост
и твое положение, дори
от тези обречени да ми поискаш
най-знатния!

ИМОГЕНА

Благодаря, кралю!

ГАЙ ЛУЦИЙ

Живота ми да просиш, не ти искам,
момчето ми, но въпреки това,
знам, туй ще сториш.

ИМОГЕНА

Не, уви! Аз имам
да искам друго. Нещо тук съгледах,
за мене по-ужасно от смъртта.
Животът ви ще трябва, господарю,
да се оправя сам.

ГАЙ ЛУЦИЙ

Това момче
ме изостави, подигра се с мен!
О, който с млади радостта си свърже,
престава да се радва твърде бърже!...
Защо стои тъй втренчено?

ЦИМБЕЛИН

Е? Казвай!

Все повече харесваш ми, така че
съветвам те и повече да искаш!
Навярно тоз, когото гледаш там,
е твой роднина или твой приятел?
Би искал може би да го спасиш?

ИМОГЕНА

Тоз римлянин е сродник с мен по-малко,
отколкото сме с вас, защото аз съм
ваш поданик и затова и сродник
донякъде.

ЦИМБЕЛИН

Защо тогаз го гледаш?

ИМОГЕНА

Кралю, ще ви го кажа насаме,
ако желаете да ми дадете
високия си слух.

ЦИМБЕЛИН

Ще те изслушам
внимателно и с радост. Как се казваш?

ИМОГЕНА

Фиделе, ваша светлост.

ЦИМБЕЛИН

Е, Фиделе,
от днес сме, значи, паж и господар.
Ела насам и говори свободно!

Отиват настрани, разговаряйки.

БЕЛАРИЙ

Човек би казал, че онуй дете е
възкръснало!

АРВИРАГ

Две пясъчни зрънца
не си приличат, както туй прилича
на розовото ангелче, което
напусна ни! Какво ще кажеш, братко?

ГВИДЕРИЙ

Че мъртвият Фиделе оживял е!

БЕЛАРИЙ

Мълчете! Тихо! То не ни поглежда.
Възможно е да му прилича само.
Да беше нашето момче, отдавна
то би ни заговорило!

ГВИДЕРИЙ

Но ние
видяхме го умряло!

БЕЛАРИЙ

Замълчи!
Да чуем по-нататък!

ПИЗАНИО (*настрани*)

Туй е тя!
Щом тя е жива, нищо друго няма
значение за мен!

Цимбелин и Имогена излизат напред.

ЦИМБЕЛИН

Ела насам!
До мене застани и питай гласно!

Към Якимо.

Ти, пленнико, ела! Това момченце
ще те запита нещо. Бъди искрен
или, кълна се в страшната си власт
и в милостта и, главна моя гордост,
със най-ужасни мъки ще пресея
лъжа и истина във твоите думи!...
Е, питай го!

ИМОГЕНА

Едно ще го запитам:
да каже благородникът, отде
получил е тоз пръстен?

ПОСТУМ (настрани)

Моят пръстен?
Какво му влиза в работата?

ЦИМБЕЛИН

Казвай!
Отде е този светъл диамант
на пръста ти?

ЯКИМО

Ти с мъки би ме карал
да скрия туй, което тебе в мъки
ще хвърли, щом разкрия го!

ЦИМБЕЛИН

Как мене?

ЯКИМО

Щастлив съм, че насили ме да кажа
това, което, утаено в мен,

ме правеше нещастен. Този пръстен
добих с измама. Той принадлежеше
на Леонат, когото ти прокуди
и който — нека теб това измъчва
по-силно и от мен — е благородник,
какъвто няма втори по света!
Да казвам ли нататък?

ЦИМБЕЛИН

Да, до края!

ЯКИМО

Тогава знай, че твоята дъщеря,
таз перла несравнима, за която
сърцето ми кърви, а съвестта ми
се гърчи в мъки... Зле ми е!... Прощавай!

ЦИМБЕЛИН

Какво за дъщеря ми? Продължавай!
До старост предпочел бих да живееш,
но само не умирай, спрял дотук!
Нататъка!

ЯКИМО

Веднъж (проклет да бъде
часът му!) в Рим (домът да беше рухнал!)
на весела гощавка (о, защо
не бе отровна гозбата ми!) Постум —
какъв човек! Сред най-добрите той
най-светло би блестял, но беше твърде
добър, за да живее в кръг от зли! —
та казвам, той ни слушаше печален
как свойте италиански хубавици
разхвалвахме. Каква надвара беше!
Лицата им упреквали във бедност
най-пищните хвалби на най-добрия
оратор на земята! Във снагите

засенчвали със хубостта си всички
Венери и Минерви^[1], при които
длето и четка волно разкрасяват
природното! И всяка била склад
от всички добродетели, които
желаем у жената: хубостта —
таз въдица...

ЦИМБЕЛИН

Стоя върху жарава!
Към главното!

ЯКИМО

Ще стигнем и до него,
щом бързаш да скърбиш! Тогава Постум,
изслушал ни — тъй както подобава
на рицар, който влюбен е, и то
във дама с кралска кръв, — спокойно почна,
без нашите любими да очерня —
и в туй показва висше съвършенство! —
да ни описва свойта; и така
надмина ни в похвалните си думи,
че или нашите любими бяха
метачки кухненски, или пък ние
пред него се оказвахме глупаци
без капчица дар-слово...

ЦИМБЕЛИН

По-накъсо!

ЯКИМО

Накъсо, дъщеря ти той описа
тъй нравствена — и с туй се почна! — сякаш
Диана беше самка сладострастна
пред нейната невинност! Аз изказах
съмнение в това и му предложих
да обзаложим аз — пари, а той —

тоз камък, който носеше тогава
на пръста си, за туй, че ще успя,
с ухажване жена му завоювал,
прелюбодействено да го заместя
в леглото му. Той, рицарски уверен
в честта ѝ — и то с право, както после
аз сам разбрах, — заложи своя пръстен
и би го сторил даже той да беше
рубин от колесницата на Феб,
а би бил прав спокойно да заложи
и нея цялата! За път се стегнах,
отплавах за Британия и ти
видял си ме навярно в своя двор,
където дъщеря ти ми предаде
добър урок по туй, какво е похот,
какво — любов. Останал без надежда,
но не без жажда да спечеля спора,
аз шибнах италианския си мозък
да действува и хитрият ми план
така успя, че — казано с две думи —
когато се завърнах в Рим, аз имах
лъжливи доказателства, способни
да подлудят добрия Леонат,
като разклатят твърдата му вяра
в честта на дъщеря ти. Знаех всичко
за спалнята ѝ: мебели, гоблени;
показах му таз нейна гривна — само
как ловко я измъкнах! — и когато
описах му един потаен белег
върху снагата ѝ, той бе принуден
да ми повярва, че съм разломил
семеината му чест и с туй спечелил
облога ни. Като че ли сега
стои пред мене...

ПОСТУМ (*излиза напред*)

Той стои пред тебе,

италиански дяволе! Горко ми!
О, аз, убиец, доверчив безумец,
разбойник, заслужаващ имената
на всички негодяи по света
от днешно, минало и бъдно време!
О, дайте ми отрова, нож, въже!
Строг съдник назначете! О, кралю,
извикай бързо своите най-изкусни
мъчители! Аз, аз, съм този, който
със своята виновност прави леки
най-тежките злодейства! Аз съм Постум,
убиецът на твоята дъщеря...
пак подло лъжа, не, не сам убих я,
а заповядах на един подлец,
от мен по-дребен, да извърши туй
кощунство!... Да, защото тя бе храм
на всички добродетели, сама
бе сборът им! О, плюйте върху мене,
със камъни ме бийте, кучи хайки
насъсквайте! И да се казва „Постум“
наместо „негодяй“, макар че никой
не ще е годен да се изравни
със мен по негодяйство! О, живот мой!
О, слънце мое! О, кралице моя!
О, бедна Имогено!

ИМОГЕНА

О, съпруже,
не се вълнувай! Чуй!

ПОСТУМ

Ти, злобно пажче!
Какво? Театър ли играеш с мен?
Тогава дръж таз реплика!

Удря Имогена, която пада.

ПИЗАНИО

На помощ!
Това е господарката ми! Моя
и ваша също тъй! О, господарю,
едва сега убихте я! На помощ!
Принцесата!

ЦИМБЕЛИН

Светът ли се обърна?

ПОСТУМ

Какво е туй замайване?

ПИЗАНИО

Принцесо,
свестете се!

ЦИМБЕЛИН

Ако е вярно туй,
небето иска да ме порази
със смъртоносна радост!

ПИЗАНИО

Господарко,
добре ли сте?

ИМОГЕНА

Не искам да те виждам —
ти даде ми отрова! Да не си
посмял, подлец, да дишаш един въздух
с кралете си!

ЦИМБЕЛИН

Гласът на Имогена!

ПИЗАНИО

Принцесо, боговете да ме треснат
със мълниите си, ако не смятах,
че във оназ кутийка се съдържа
лекарство рядко! То ми беше дар
от нашата кралица!

ЦИМБЕЛИН

Ново нещо!

ИМОГЕНА

Тоз дар отрови ме!

КОРНЕЛИЙ

О, богове,
пропуснах да разкажа за едно
признание на вашата съпруга,
което потвърждава честността му:
„Ако Пизанио — тя каза, — дал е
на господарката си моя цяр,
услужил ѝ е, както аз услужвам
на мишките!“

ЦИМБЕЛИН

Корнелий, изясни се!

КОРНЕЛИЙ

Тя често искаше от мен, кралю,
да ѝ приготвям смеси ядовити
за опити над кучета и котки,
които от научно любопитство
твърдеше, че извършвала. Понеже
ме беше страх, че може би преследва
не тъй невинни цели, аз изготвих
за нея смес особена, която
прекъсва всички жизнени прояви,
но временно, така че те след малко
отново се пробуждат... Може би

приели сте от нея?

ИМОГЕНА

Вероятно,
защото съм лежала дълго време
като умряла.

БЕЛАРИЙ

И в това била е
заблудата на трима ни!

ГВИДЕРИЙ

Тя, значи,
е нашият Фиделе!

ИМОГЕНА

О, съпруже,
защо отблъсна своята жена?
Въобрази си, че зад мен е пропаст,
и ме блъсни отново!

Прегръща го.

ПОСТУМ

Стой така!
Виси на ствола ми подобно плод,
додето той е жив!

ЦИМБЕЛИН

О, чедо мое,
нима ми даваш роля на глупак
във своята сцена, та не ми отправяш
две думички?

ИМОГЕНА

Благословете, татко!

БЕЛАРИЙ

Обикнахте момченцето веднага —
не ви упреквам: имало защо!

ЦИМБЕЛИН

За теб да са вода светена, дъще,
тез сълзи, със които те обливам!
О, Имогено, майка ти умря!

ИМОГЕНА

Съчувствувам ви, татко.

ЦИМБЕЛИН

О, тя беше
със зла душа и ний дължим на нея,
че срещаме се тук по този начин.
Синът ѝ също изведнъж изчезна;
къде, не знае никой.

ПИЗАНИО

Господарю,
тогава се боях, но вече мога
да ви разкрия тайната: принц Клотен,
след бягството на моята господарка,
намери ме и гневно ме заплаши
със меч в ръка и с пяна на устата,
че щял да ме убие, ако аз
не съм му кажел във коя посока
е тръгнала. Случайно имах в джоба
писмо от господаря ми, което
насочи принца Клотен да я търси
към Милфордския пристан. Разярен,
във дрехите на моя господар,
които бях принуден да му дам,
той втурна се нататък със закана,
че щял със груба сила да отнеме

честта на дъщеря ви. Толкоз зная
и нищо друго.

ГВИДЕРИЙ

Аз пък зная още
това, че го убих!

ЦИМБЕЛИН

Какво говориш?
След толкоз подвизи, безстрашни момко,
не ми се ще да изрека над тебе
присъда страшна! Моля те, кажи ми,
че зле съм чул!

ГВИДЕРИЙ

Добре сте чул, кралю.
Направих го!

ЦИМБЕЛИН

Но той бе принц, момче!

ГВИДЕРИЙ

И крайно невъзпитан за такъв!
Не беше реч на принц речта, с която
така ме предизвика, че аз бих
излязъл в бой с морето, ако то
могло би като него да реве!
Отрязях му главата и се радвам,
че аз за него, а не той за мене
ви казва туй!

ЦИМБЕЛИН

Скъря за тебе, момко.
Ти сам изрече своята присъда
и по закон си мъртъв!

ИМОГЕНА

Аз помислих,
че оня труп безглав е моят мъж!

ЦИМБЕЛИН

Престъпникът да бъде окован
и взет под стража!

БЕЛАРИЙ

Стойте за миг, кралю!
Този млад човек е по-добър от оня,
когото е убил. По произход
той равен е на теб, а и дължиш му
за тази битка повече от туй,
което би могъл да ти заслужи
цял полк от клотеновци!... Вие там,
пуснете го! Ръцете му не са
родени за окови!

ЦИМБЕЛИН

Хей, старико,
не цапай подвига, за който още
не сме те наградили, като будиш
великия ни гняв! С какво ще бъде
нам равен той?

АРВИРАГ

Баща ни се увлече.

ЦИМБЕЛИН

И ще умре със брат ти!

БЕЛАРИЙ

Ще умрем
и тримата, но аз ще ти докажа,
че не един, а двама тук са равни
на теб по род! О, мои синове,
ще трябва да разбуля една тайна,

за мен опасна, радостна за вас!

АРВИРАГ

Опасностите твои са и наши!

ГВИДЕРИЙ

И радостите наши са и твои!

БЕЛАРИЙ

Добре тогаз. Кралю, във своя двор
ти имаше един съветник, който
се казваше Беларий.

ЦИМБЕЛИН

Е, та що?

Един изменник, който бе наказан
с изгнание.

БЕЛАРИЙ

И който е пред теб.

Изгнаник — да; кога, с какво изменник —
това не знам.

ЦИМБЕЛИН

Задръжете го! Цял свят
не ще го отърве!

БЕЛАРИЙ

Не бързай толкоз!

Ти първо длъжен си да ми платиш,
задето ти отгледах синовете,
пък после нека всичко да отиде
обратно във хазната ти!

ЦИМБЕЛИН

Какво?

БЕЛАРИЙ

Прескочих мярката и ще се върна
към нея на колене... Господарю,
преди да се изправа, ще издигна
децата си, пък после с мен, старика,
прави каквото щеш! Тез две момчета
не са от мен, макар и да ме смятат
за свой баща и да ми викат „татко“.
Те твое са потомство, господарю,
заченати от теб!

ЦИМБЕЛИН

От мен?

БЕЛАРИЙ

И то

със сигурност, с каквато ти си бил
заченат от баща си! Аз, известен
из тез места като „старика Морган“,
съм, казвам ти, изгнаникът Беларий.
На твоята прищявка плод са моите
предателства, измени; мойта мъка
е всичко, във което съм виновен!
Тез двама храбри принцове — защото
са принцове и храбри! — аз възпитах
за двадесет години, като влях
в тях всичко свое — моята ученост
на тебе е известна. Аз накарах
обичната им дойка Еврифила —
с която сетне се венчах в награда —
да ги открадне, след като бях пратен
от теб в изгнание. Извърших туй,
защото предварително се чувствах
понесъл наказание за него.
Това че бях за преданост прогонен,
ме тласна към предателството. Туй, че
изчезването на децата щеше

за теб да бъде болка, ме накара
да ги открадна. Но сега, кралю,
децата ти са пак при теб, а аз
загубвам двама питомци, които
не ще заместя с нищо. Небесата
да ръснат своята благодат над тях
като роса, защото са достойни
да светят сред брилянтите, вгнездени
във свода им!

ЦИМБЕЛИН

Ти рониш сълзи, старче,
а туй, което сторихте вий трима
във този бой, е по-невероятно
от твойта повест. Аз загубих нявга
децата си; ако това са те,
не зная как могъл бих да поискам
по-славни синове!

БЕЛАРИЙ

Почакай малко!
Тоз юноша — от мен преименуван
във Полидор — е твоят син Гвидерий;
а този тук — от мен наречен Кадвал —
е Арвираг, по-малкият. Той беше
увит във драгоценно одеялце,
извезано от майка му, което
за доказателство ще ти покажа,
когато пожелаеш го.

ЦИМБЕЛИН

Гвидерий
на шията си имаше една
природна бенчица, като звездичка
с карминен цвят.

БЕЛАРИЙ

Тоз момък още носи
туй мъничко естествено печатче.
Природата със умисъл навярно
му го е сложила, за да му бъде
свидетелче сега!

ЦИМБЕЛИН

Къде съм? Кой съм?
Родилка сякаш съм, близнила тройно!
Не, майка не е чувствала такава
велика радост!... Да даде небето,
по този странен начин излетели
от своите сфери, пак щастливи в тях
да царствате! О, дъще, ти загуби
една държава в миг!

ИМОГЕНА

Не, аз спечелих
два свята, татко! Скъпи братя мои,
нима се срещнахме? От днес нататък
ще помните, че аз съм по-правдива
от двама ви — аз „братя“ ви наричах
и вий сте ми такива, а вий „братко“
наричахте сестра си!

ЦИМБЕЛИН

Как? Нима
вий вече сте се срещали?

АРВИРАГ

О, да,
добри ни подарю!

ГВИДЕРИЙ

И веднага
така обикнахме я, че горчиво
оплакахме привидната ѝ смърт!

КОРНЕЛИЙ

От моята неистинска отрова.

ЦИМБЕЛИН

О, рядък усет!... Но кога ще чуя
едно след друго всичко? Този конспект
прескача сто подробности, които
си заслужават, знам, да бъдат чути!
Къде и как живяла си? Как стана
така, че си постъпила на служба
при римския ни пленник? Как се срещна
със своите братя? Как се разделихте?
Защо напусна двора? Где отиде?
Освен това вий тримата защо
решихте да участвате във боя?
За всичко туй би трябвало да питам
и още за безбройни други случки
със разните им следствия странични,
но тук за дълги разпити не му е
ни времето, ни мястото. Я, вижте
как Постум сякаш че е хвърлил котва
до Имогена, а пък тя изпраща
към него, братята си, мен и своя
предишен господар една след друга
безвредни мълнии, които пълнят
сърцата ни със радост! Да вървим
и възнесем към небесата дим
от приношения!

Към Беларий.

От днес нататък
ти мой си брат!

ИМОГЕНА

И втори мой баща,
защото ми помогнахте да видя

тоз дивен ден!

ЦИМБЕЛИН

Свърхрадостни сме всички
освен пленените. Да надарим
и тях със радост, та да споделят
прелялото ни щастие!

ИМОГЕНА

Тоз път
ще ви окажа помощ, господарю.

ГАЙ ЛУЦИЙ

Бъди щастлива!

ЦИМБЕЛИН

О, да беше тука
изчезналият воин, който би се
тъй доблестно! Той би красил туй място
и аз му бих показал какво значи
признателност на крал.

ПОСТУМ

Аз бях, кралю,
войникът, който заедно с тез трима
сражава се, облечен в прости дрехи,
за да намери нещо, към което
стремеше се тогава. Че е тъй,
вий, Якимо, свидетел сте — в праха
свалих ви аз и ако исках, можех
да ви убия.

ЯКИМО

И сега в праха съм,
но не мощта ви, както беше в боя,
а тежестта на гузната ми съвест
прегъва коленете ми. Сто пъти

заслужих да ми вземете живота
и, моля, направете го! Но първо
вий пръстена вземете си и дайте
таз гривна на най-вярната от всички
съпруги на земята ни!

ПОСТУМ

Станете!

Властта ми върху вас живот ви дава,
възмездие мое ви прощава!
Живейте и бъдете по-добър
към другите!

ЦИМБЕЛИН

Великодушен съд!

От зетя си урок ще вземем ние.
Прощаваме на всички!

АРВИРАГ

Ти, храбрецо,
оказа ни във боя братска помощ —
щастливи сме, че братя сме били
наистина!

ПОСТУМ

Не повече от мен,
достойни принцове! Почтени Луций,
извикай ясновидеца си! Снощи
сънувах бога Юпитер, възседнал
свещената си птица, да говори
с рой духове на родственици мои
и след това намерих на гърдта си
тоз свитък, чийто текст е тъй неясен,
че аз не мога да го разгадая.
Той нека ни покаже своя дар
на тълкувател!

ГАЙ ЛУЦИЙ

Филхармоне!

ЯСНОВИДЕЦЪТ

Тук съм!

ГАЙ ЛУЦИЙ

Чети и ни кажи какво туй значи!

ЯСНОВИДЕЦЪТ (*чете*)

„Когато лъвчето намери, без да знае и търси, и бъде облъхнато от нежния въздух; и когато отсечените клонове на величествения кедър оживеят след много години и прираснали към стария дънер, пуснат нови филизи — тогава Постум ще види свършека на мъките си, а Британия — мир и благоденствие.“

Ти, Постуме, си лъвчето, защото фамилието ти име „Леонатус“ туй точно означава... „Нежен въздух“ е дъщеря ти, тъй като тоз израз звучи в латински превод „mollis aer“, отдето иде „mulier“ — съпруга^[2]... а таз съпруга, Постуме, е тя, понеже я видяхме преди малко как — точно по предсказаното тук — нетърсена, незнайна, обласка те с въздушния си лъх.

ЦИМБЕЛИН

Правдоподобно!

ЯСНОВИДЕЦЪТ

А кедърът величествен си ти,
о, Цимбелине. Двамата ти сина

са клоните, отсечени от теб,
защото, дълго смятани за мъртви,
със ствола ти отново се споиха
и обещават в бъдния си прораств
да одарят Британия със мир
и благоденствие.

ЦИМБЕЛИН

Тогава нека
започнем със мира! Гай Луций, ние
признаваме, макар и победител,
властта на Рим и отсега нататък
ще плащаме годишния си данък,
невнасян напоследък по съвета
на нашата покварена кралица,
която, зарад нейните злини
и тези на сина ѝ, боговете
извикаха пред строгия си съд!

ЯСНОВИДЕЦЪТ

От пръстите небесни е настроен
за радостно съзвучие тоз мир!
Поличбата, която изтълкувах
на Луций пред началото на този
недоизстинал бой, с това се сбъдва,
защото аз видях орела римски,
във полет устремен от юг към запад,
да се смалява, докато изчезна
във слънчевия диск; което беше
безспорен знак, че южният орел,
великият ни Цезар, ще се слее
във дружба с Цимбелин, сияйно слънце
на Запада!

ЦИМБЕЛИН

Да славим боговете!
И нека къдравият жертвен дим

възрадва ноздрите им! За мира
да бъде разгласено сред народа!
Да тръгваме! Развейте във небето
британските и римски знамена,
прегърнати приятелски! Под тях
през столичните улици да минем
и след като мира подпишем в храма
на Юпитер, да го скрепим с печата
на веселия пир! И тъй, напред!
Не вярвам, че ръце все още в кръв,
подписвали са нявга мир такъв!

Излизат.

---

[1] *Минерва* (мит.) — римска богиня на мъдростта и занаятите, свързвана с Атина от гръцкия Пантеон. ↑

[2] „... *Mollis aer... съпруга...*“ — етимологията на ясновидеца е, разбира се, невярна. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.